

РЕШЕНИЕ

№ 64

гр. Бургас, 29.10.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на тридесети август през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: П. Анг. Синков

Членове: Благой Г. Потеров
Мая П. Величкова

при участието на секретаря Елена П. Георгиева
в присъствието на прокурора Емил Златев Христов (АП-Бургас)
като разгледа докладваното от П. Анг. Синков Въззивно наказателно дело от
общ характер № 20212000600139 по описа за 2021 година

С присъда № 5/22.04.2021г. по НОХД № 601/2019г., Сливенският окръжен съд признал подсъдимия ПЛ. ТР. С. за виновен в това, че на 23.03.2018г., в гр. Нова Загора, в жилище на адрес ул. „П.Б.“ № ..., държал повече от три археологически обекта по смисъла на чл. 146, ал.1 от Закона за културното наследство, представляващи движими културни ценности, материално свидетелство за човешкото присъствие и дейност по смисъла на разпоредбите на чл.7 и чл.53, т.1 от същия закон, които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред - този, предвиден в Глава 6, Раздел 2 от Закона за културното наследство и в Раздел 2 и Раздел 3 от Наредба № Н-3/03.12.2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на регистъра на движими културни ценности, издадена от Министъра на културата, в изпълнение на задължение, произтичащо от разпоредбата на чл.1, ал.1 от същата Наредба, подробно описани по вид, брой, състояние, датираност и стойност, всички на обща стойност 819,00 лв., поради което и на основание чл.278, ал.6, вр. с чл.... от НК го осъдил на лишаване от свобода за срок от три години, изпълнението на което отложил, на основание чл.66, ал.1 от НК, за изпитателен срок от пет години, както и наказание глоба в размер на 3000 лв., като го оправдал по повдигнатото обвинение **в ЧАСТТА** относно общата стойност на археологическите обекти над 819 лв. до 820 лв.

Със същата присъда признал подсъдимия М. ТР. С. за виновен в това, че на

23.03.2018 г., в гр. Нова Загора, в жилище на адрес: ул. „Б.М.“ № ..., държал повече от три археологически обекта по смисъла на чл.146, ал.1 от Закона за културното наследство, представляващи движими културни ценности, материално свидетелство за човешкото присъствие и дейност по смисъла на разпоредбите на чл.7 и чл.53, т.1 от същия закон, които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред - този, предвиден в Глава 6, Раздел 2 от Закона за културното наследство и в Раздел 2 и Раздел 3 от Наредба № Н-3/03.12.2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на регистъра на движими културни ценности, издадена от Министъра на културата, в изпълнение на задължение произтичащо от разпоредбата на чл.1, ал.1 от същата наредба, подробно описани по вид, брой, състояние, датираност и стойност, всички на обща стойност 660 лв., поради което и на основание чл.278, ал.6, вр. с чл.... от НК го осъдил на лишаване от свобода за срок от три години, което на основание чл.66, ал.1 от НК отложил за изпитателен срок от пет години, и наказание глоба в размер на 3000 лв., като го оправдал по повдигнатото обвинение в **ЧАСТТА** относно общата стойност на археологическите обекти над 660 лв. до 670 лв.

На основание чл.278, ал.7 от НК, окръжният съд отнел в полза на държавата предмета на престъплението по чл.278, ал.6 от НК, извършено от двамата подсъдимите – археологическите обекти, представляващи движими културни ценности, подробно описани в присъдата.

Първоинстанционният съд се произнесъл и за останалите събрани по делото веществени доказателства, като разпоредил кои от тях да бъдат отнети в полза на държавата и на какво основание, и кои да бъдат върнати на подсъдимите.

Всеки от подсъдимите е осъден да заплати в полза държавата направени разноски в отделните фази на производството, относими към доказване на обвинението му.

Подсъдимите П. и М.С.и, упражнявайки правото си на лична защита, са подали пред Апелативен съд - Бургас напълно идентични въззивни жалби и допълнения към тях. Намират постановената присъда за необоснована, тъй като СлОС е изтъквал едностранчиво доказателствените източници без да анализира спорните доказателствени материали, като на места е цитирал

части от обвинителния акт. Считат, че първоинстанционният съд неправилно е приложил материалния закон, което е довело до погрешна правна квалификация на деянието и е допуснал съществени нарушения на процесуалните правила, довели до нарушаване правото им на защита. Посочват допуснати съществени процесуални нарушения още на досъдебното производство, изразяващи се в пороци и противоречия в обвинителния акт. Намират за незаконосъобразно постановление за образуване на ДП № 96/2018г. на ОД на МВР – гр. Стара Загора, постановление за извършване на действия по делегация и постановлението на Окръжна прокуратура – Стара Загора, с което незаконосъобразно, според жалбоподателите, в нарушение на чл.44, ал.1 от НПК ОП – Стара Загора се е произнесла по спора за подсъдност. Твърдят, че описаните постановления не са им били връчени. Оспорват изводът на първоинстанционния съд за законосъобразност на протокола за претърсване и изземване на адрес ул. „П.Б.“ № ..., който бил съставен в нарушение на чл.105, ал.2 от НПК в отсъствие на обвиняемия и без неговия подпис. Оспорват кредитирането на показанията на двама свидетели – полицейски служители, които в жалбите са посочени с инициали К.М. и О.К. (вероятно К.М. и О.К.), въпреки тяхната заинтересованост от изхода на делото и въпреки, че докладната записка на свидетеля О.К. не е била предявена на подсъдимите. Намират, че заключенията по двете комплексни оценителни нумизматично-археологически експертизи са незаконосъобразни, тъй като са назначени и изготвени в нарушение на чл.145-149 от НПК. Сочат отговор на вещите лица, че не може да се твърди с категоричност, че вещите по настоящото дело и вещите, изследвани с експертиза от 08.04.2008г. са идентични помежду си или не са. В тази връзка оспорват изводът на първоинстанционния съд, че няма нарушение на принципа „non bis in idem“, тъй като е налице ново държане на обектите. Като нарушение на материалния закон сочат липса на изпълнителното деяние „държи“, тъй като легалната дефиниция на фактическото състояние „държане“ е регулирана в чл.67 и чл.68 от Закона за собствеността, който изключва възможността лицето да държи вещта като своя. Считат, че по делото не е доказано, че те са държали инкриминираните вещи, тъй като в жилищата, където те са намерени, живеят и други лица и не може да се установи кое от тях е упражнявало фактическата власт върху тези вещи. Твърдят, че неправилно е запълнена бланкетната норма на чл.278, ал.6 от НК с разпоредбата на чл.146, ал.1 от ЗКН, въпреки,

че тя препраща към чл.147, ал.1 от ЗКН. Считат, че СлОС не е направил нужния анализ на придобивния способ на иззетите вещи, като същевременно не е съобразил дадената от Европейската конвенция за опазване на археологическото наследство дефиниция на понятието археологически обекти относно начините за придобиването им. Изтъкват, че е нарушен чл.15, ал.3 от Закона за нормативните актове, предвид противоречията между чл.97 от ЗКН и чл.5 и чл.6 от Наредба № 3 от 03.12.2009г. на Министъра на културата. Цитират решение №7 от 29.09.2009г. по конституционно дело № 11 от 2009г., съгласно което идентификацията на културни ценности, собственост на физически или юридически лица, се извършва само когато това е поискано от собственика им. Оспорва се съставомерността на деянието и от субективна страна, като се изтъква, че фактическото състояние „държане“ няма по дефиниция субективен елемент. Цитира ТР № 1 от 30.10.1998г. по тълк.д. № 1/98г. на ОСНК на ВКС, съгласно което инкриминираните вещи не могат да бъдат квалифицирани в „големи размери“ само поради тяхната многобройност. Считат, че неправилно е приложен чл.53, ал.2, б.,„а“ от НК, който предвижда отнемане в полза на държавата на придобитото чрез престъпление, въпреки, че според съда в случая е налице „държане“, а не „придобиване“. На последно място считат, че поради всички изброени пороци на първоинстанционната присъда, същата е лишена от мотиви. Двамата жалбоподатели молят за цялостна отмяна на атакуваната присъда и съответното им оправдаване.

В съдебно заседание пред въззивната инстанция представителят на Апелативна прокуратура – Бургас намира присъдата за законосъобразна и обоснована. Счита, че жалбите на двамата подсъдими са неоснователни и моли да бъдат оставени без уважение. Излага доводи, че всички възражения, посочени в жалбите, са били повдигнати и пред първоинстанционния съд, който много подробно ги е обсъдил в мотивите на проверявания съдебен акт. Подкрепя аргументите на СлОС, с които е приел, че изземването на веществените доказателства по делото е извършено законосъобразно. Намира за пространни и задълбочени мотивите относно обстоятелството „non bis in idem“. Относно съставомерността на деянието прокурорът изтъква, че уредбата на археологическите обекти в Закона за културното наследство е императивна и изисква идентификация и регистрация на всеки обект, който

представлява културна ценност, което по настоящото дело не е сторено. Събраните данни сочат, че при проверка във всички регионални музеи в страната няма подадено заявление от някой от двамата подсъдими за идентификация и регистрация на процесните вещи, намерени в домовете им. Счита, че жалбоподателите не могат да се идентифицират като собственици на инкриминираните вещи, съгласно Закона за собствеността, тъй като те са публична държавна собственост. Посочва практика на ВКС, съгласно която предмет на престъплението по чл.278, ал.6 от НК е археологически обект, за който не са изпълнени законовите изисквания за идентификация и регистрация, регламентирани в ЗКН. Изтъква, че правото на собственост по отношение на движимите културни ценности не може да се третира като имуществено право, след като не е налице деклариране, което гарантира публичното право и задължение на държавата да опазва културното наследство. Намира за правилно отмерени наказанията глоба и лишаване от свобода с приложение на чл.66, ал.1 от НК, при обсъждане на всички смекчаващи и отегчаващи вината обстоятелства.

Пред въззивната инстанция се явява лично жалбоподателят-подсъдим М.С., който в съдебно заседание поддържа подадената от него въззивна жалба. Оспорва подсъдността на делото, като счита, че компетентен да разгледа същото е Окръжен съд – Стара Загора, а решение по спора за подсъдност е следвало да вземе ВКС. Излага доводи, че иззетите от дома му вещи не представляват археологически обекти, тъй като не отговарят на определението в Европейската конвенция за опазване на археологическото наследство. Изтъква, че според чл.97 от ЗКН, той като физическо лице, притежаващо вещи или колекции от вещи, които могат да се определят като културни ценности, няма задължение, а само право да поиска тяхната идентификация в съответния държавен или регионален музей. Същевременно счита, че е налице противоречие в обвинението, тъй като държател по смисъла на Закона за собствеността няма право да регистрира и идентифицира вещи, които са държавна собственост, както твърди прокурорът за процесните предмети. Подчертава, че приложим е чл.97 от ЗКН, а не подзаконовия нормативен акт – Наредба № 3, на който се е позовал СлОС. Моли за обективна и безпристрастна ревизия на обжалваната присъда.

Упражнявайки правото си на лична защита другият подсъдим П.С. поддържа подадената от него въззивна жалба. Изразява съгласие с изложените от подсъдимия М.С. аргументи, че инкриминираните вещи не са археологически обекти и че двамата не са държатели, а владелци по Закона за собствеността. Отново изтъква наличието на процесуални нарушения както на досъдебното производство, така и от първоинстанционния съд, като обръща внимание на въпроса за подсъдността. Излага доводи, че настоящото дело нарушава принципа „не два пъти за едно и също нещо“, тъй като няма категорично заключение на вещите лица по назначените експертизи, че иззетите вещи по настоящото дело не са идентични с вещите – предмет на дело на Административен съд – Сливен от 2009г., приключило с влязло в сила решение № 167/18.11.2009г. Поддържа становището, че присъдата е неправилна, необоснована и без мотиви. Моли за оправдателна присъда, алтернативно моли за връщане на делото на първоинстанционния съд за повторното му разглеждане от непредубеден съдия.

В последната си дума и двамата подсъдими молят за отмяна на атакуваната присъда и оправдаването им, алтернативно за връщане на делото на първоинстанционния съд.

Бургаският апелативен съд, след цялостна проверка на присъдата, независимо от основанията, посочени от страните и в предмета и пределите на въззивната проверка по чл.313 и чл.314 НПК, намира следното:

Преди да премине към съществуването на делото, настоящата инстанция намира за нужно да отговори на възраженията за допуснати съществени процесуални нарушения, тъй като, ако такива са налични и не могат да бъдат отстранени от въззивния съд, а са отстранени от първоинстанционния, са основания за отмяна на присъдата и връщане на делото за ново разглеждане.

Изтъкнатите процесуални нарушения, налични според жалбоподателите, са били сочени още в разпоредителното заседание пред първоинстанционния съд, както и в хода на цялото първоинстанционно съдебно производство, като са получавали мотивирани и правилни отговори. Не са налице пороци и противоречия в обвинителния акт, които да го правят неясен, както се претендира. Съдържанието на прокурорския документ покрива стандарта, заложен в чл.246 от НПК, в него са описани

престъпленията, извършени от обвинените лица, като са посочени време, място и начин на извършване, данни за личността на всеки от тях, смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства, доказателствата, на които се гради обвинението, изискуемите приложения към акта.

Не са допуснати нарушения, свързани с грешна подсъдност, извършени по делегация следствени действия, протоколите от които незаконосъобразно били приобщени към делото и не били предявени на обвиняемите. Определянето на местно компетентният съд и орган на досъдебното производство става по правилата на чл.42 и чл.195, във връзка с чл.36 и чл.35 от НПК. Делото и разследването са подсъдни на родово компетентния съд и орган на досъдебното производство, в чийто район е извършено престъплението, описано в обстоятелствената част на обвинението. Гр. Нова Загора, където се твърди да е мястото на извършване на инкриминираната дейтелност, е в съдебния район на Сливенския окръжен съд и съответната окръжна прокуратура. Законосъобразно са водени различни досъдебни производства пред Окръжна прокуратура – Стара Загора и Окръжна прокуратура – Сливен, законосъобразно са отделени материали от едното ДП и са изпратени, приети и приложени към другото. Това е указано с Постановление от 12.07.2018г. на прокурор от ВКП и е подробно описано и обяснено от окръжния съд. Касае се за различни досъдебни производства, които имат връзка помежду си, поради което първоначалните действия, свързани и с двете производства, са извършени в условията на неотложност в района на Окръжен съд Стара Загора, извършени са законосъобразно и одобрени от съответния на извършването им съд, законосъобразно са приложени към настоящото дело. На 11.06.2018 г. било издадено от Окръжна прокуратура – Стара Загора постановление, с което досъдебно производство № 96/2018 г. по описа на ОД на МВР – Стара Загора било изпратено по компетентност на Окръжна прокуратура – Сливен. Поради възникнал спор между Окръжна прокуратура – Сливен и Окръжна прокуратура – Стара Загора, материалите по досъдебното производство били изпратени на Върховна касационна прокуратура. С постановление от 12.07.2018 г. на прокурор от ВКП, материалите по ДП № 96/2018 г. по описа на ОД на МВР – Стара Загора били изпратени по компетентност на ОП – Стара Загора за продължаване на разследването. В обстоятелствената част на

постановлението било указано ОП-Стара Загора да прецени необходимостта от отделяне и изпращане на компетентната прокуратура на материалите, свързани с неправомерната дейност на М. и П.С.и.

С постановление № 716 от 19.07.2018 г. на ОП – Стара Загора досъдебно производство № 96/2018 г. по описа на ОД на МВР – Стара Загора било разделено, като в самостоятелно наказателно производство били отделени материали за това, че на 23.03.2018 г. в гр. Нова Загора са държани повече от 3 археологически обекта, които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред – престъпление по чл.278, ал.6 от НК, които с постановление № 1614 от 20.07.2018 г. на ОП – Стара Загора са изпратени на Окръжна прокуратура – Сливен по компетентност. На основание чл.217а от НПК, извършените от Окръжна прокуратура – Стара Загора процесуално-следствени действия са запазили процесуалната си стойност.

Производството по ДП № 96/2018 г. по описа на ОД на МВР – Стара Загора продължило след разделяне на материалите само срещу А.Н., който окончателно бил признат за виновен и осъден по НОХД № 279/2019 г. по описа на Окръжен съд – Стара Загора за престъпление по чл.278, ал.6 от НК – за това, че от неустановена дата в началото на м.март 2018 г. до 23.03.2018 г. в гр. Стара Загора държал археологически обекти - , монета бронз, Топир, Император Гета; монета бронз, Александър III Велики и монета бронз, Максимин I, Деултум, които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред.

Неоснователни са и възраженията, че не са им връчени постановленията за образуване на ДП №96/2018г. на ОД МВР – Стара Загора, за извършване на следствени действия по делегация и изпращане на ДП на Окръжна прокуратура Сливен (което жалбоподателите намират за произнасяне на ОП Стара Загора по спор за подсъдност). Няма задължение за връчване на тези постановления, тъй като касаят движението на производството, а не събиране на доказателства и не нарушават правото на защита на жалбоподателите. Досъдебното производство им е предявено и са имали възможност да се запознаят с всички материали по него, да направят искания и възражения, правото им на защита е осъществено в пълна степен в съдебното производство, поради което подобни възражения не могат да доведат до

претендираните последици.

Неоснователно е и възражението за незаконосъобразност на извършеното претърсване и изземване на адрес ул. „П.Б.“ № ... и съставения за това действие протокол, поради липсващо съдебно одобрение на претърсена постройка в двора и отсъствие на обвиняемия. Протоколът за извършеното следствено действие е одобрен в неговата цялост по реда на чл.161, ал.2 от Окръжен съд – Стара Загора, включително иззетите обекти с номера от 1 до 9. Изяснено е по несъмнен начин, че посочването на името на М.С. в протокола е техническа грешка и не означава, че действието е извършено в отсъствието на П.С.. В тази насока са събрани категорични гласни доказателства, касаещи отразеното в протоколите за претърсване и изземване във всеки от адресите, обитавани от обвиняемите, отразените в тях действия, иззетите вещи и присъстващите лица, обсъдени са изготвените и приложени към всеки от протоколите фотоалбуми, поради което окръжният съд е направил правилен и обоснован извод, че оспорените протоколи обективно описват извършеното, надлежно са одобрени и са годни доказателствени средства за отразените в тях обстоятелства.

Останалите възражения за процесуални нарушения касаят дейността по оценка на доказателствата, поради което ще бъдат обсъдени при проверка обосноваността на съдебния акт.

Съдебното производство пред първоинстанционния съд се е развило по общия ред, съгласно правилата уредени в Глава XX от НПК. При спазване на установените в НПК изисквания, ОС – Сливен е приобщил по делото достатъчно по обем доказателства, способстващи правилното решаване на въпроса за наказателната отговорност на подсъдимите М.С. и П.С., съобразно предявеното им обвинение по чл.278, ал.6 от НК, които е изследвал задълбочено и е изяснил обективно и обосновано фактите от предмета на доказване.

Извършвайки собствен анализ и оценка на всички относими към предмета на делото доказателства, инкорпорирани чрез гласните доказателствени средства – показанията на свидетелите, чрез приобщените веществени и писмени доказателства и доказателствени средства, извършените експертизи, Апелативният съд установи идентична фактическа

обстановка:

Братята П. и М.Т.и С.и са родени през 19...г. в гр. Нова Загора, където и живеят – П. на ул. „П.Б.“ №..., а М. на ул. „Б.М.“ №....

От години двамата демонстрирали заинтересованост към търговията с археологически обекти и културни ценности и поддържали връзки с лица, занимаващи се с подобна дейност.

През 2007 г. било водено досъдебно производство №21 „БОП“/2007 г. в ОДП – Сливен, за престъпление по чл.278б, ал.3 от НК (стара редакция), по което са били привлечени трима обвиняеми, един от които бил М.С.. За един от обвиняемите било постигнато споразумение, одобрено от съда, а за другите двама, включително С., наказателното производство било прекратено. По това досъдебно производство, от домовете на различни лица, между които подсъдимите М. и П.С.и, били иззети вещественни доказателства, изследвани от съдебно-археологическа и съдебно-нумизматична експертизи през 2008г., като след прекратяване на наказателното производство по указание на Окръжна прокуратура – Сливен веществените доказателства били предадени на Министерство на културата (Регионален исторически музей) за образуване на административно-наказателно производство. Били издадени наказателни постановления от Министъра на културата, на основание чл.35в от Закона за паметниците на културата и музеите /отм./, с които на двамата подсъдими били наложени глоби, а на едноличен търговец, представляван от подс. М.С., била наложена имуществена санкция.

След обжалване, и трите наказателни постановления били отменени с решения на Районен съд – Нова Загора, потвърдени от Административен съд Сливен, поради допуснати съществени процесуални нарушения.

След влизане в сила и в изпълнение на съдебните решения, от Регионалният исторически музей – Сливен на М.С. били върнати с два приемо-предавателни протокола от 04.02.2010 г. (л.528-529 и л.535-539 от НОХД № 601/2019 г. на СлОС) веществените доказателства, описани в тях, както и на П.С. с два такива протокола от 18.02.2010 г. (л.530-533 от НОХД № 601/2019 г. на СлОС).

След 2010 година двамата подсъдими продължили дейността си,

свързана с придобиване на културни ценности и археологически обекти. След постъпили в МВР – Сектор „Престъпления против собствеността и културно-историческите ценности“ при отдел „Криминална полиция“ на ГДНП данни за съхранявани в жилищата на братята в гр. Нова Загора археологически обекти, които вероятно не са регистрирани и идентифицирани съгласно разпоредбите на Закона за културното наследство, на **22.03.2016 г.** в гр. Нова Загора в домовете им на ул. „П.Б.“ № ... и ул. „Б.М.“ №... били извършени претърсвания, при които били иззети вещи, определени като археологически обекти. В Сливенския окръжен съд бил внесен обвинителен акт на 14.05.2018 г., по който било образувано НОХД № 243/2018 г. С присъда от 30.04.2019 г. двамата подсъдими били признати за виновни за престъпления по чл.278, ал.6 от НК, а подс. М.С. и за престъпление по чл.277а, ал.7 от НК. С решение № 184/10.03.2020 г., постановено по ВНОХД № 210/2019 г. по описа на Апелативен съд – Бургас присъдата била изменена. С решение № 134/16.11.2020 г., постановено по н.д. № 490/2020 г. по описа на ВКС, II н.о., решението по ВНОХД № 210/2019 г. на Апелативния съд е отменено и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на въззивната инстанция, което понастоящем не е приключило.

На 23.03.2018 г., докато наказателното производство все още било в досъдебната фаза, с извършено първо действие по разследването - личен обиск на лицето А.П.Н., при който били установени и иззети 4 наподобяващи старинни предмета, било образувано досъдебно производство № 96/2018 г. (349зм- 96/2018 г.) по описа на ОД на МВР – Стара Загора, за държани на същата дата в гр.Стара Загора археологически обекти неидентифицирани и нерегистрирани по съответния ред – престъпление по чл.278, ал.6 от НК. В следобедните часове на същия ден свид. К.В. – служител на ОД МВР – Стара Загора, придобил информация от свид. А.Н., че той носи в себе си старинни монети и други старинни предмети, които купувал от района на гр. Чирпан и отивал в гр. Нова Загора, където да ги продаде на подс. М.С.. С него се познавали от 30 години, като Н. до 2010г. бил продавач в антикварния магазин на С. в гр. Сливен. Последният, ако харесал старинните монети и предмети, ги купувал от свид. Н.. Той знаел адресите на двамата братя, тъй като ги бил посещавал. След като получил тази информация, свид. В. уведомил Сектор „Престъпления против собствеността и културно-историческите ценности“

при отдел „Криминална полиция“ на ГДНП – гр.София. Двама служители на този отдел - свид. К.М. и свид. О.К. незабавно пристигнали в гр. Нова Загора.

На същата дата - **23.03.2018 г.**, били извършени претърсване и изземване в условията на неотложност в жилищата на подсъдимите М. и П.С.и в гр. Нова Загора, разпоредени с постановления за извършване на действия по делегация в друг район, издадени от разследващия полицай по ДП № 96/2018 г. по описа на ОД на МВР – Стара Загора и извършени от разследващи полицаи, определени от главния разследващ полицай на ОД на МВР – Сливен.

Претърсването на адреса на ул. „П.Б.“ №... било извършено в периода от 18.30 часа до 22.15 часа в присъствието на подс. П.С. и поемни лица свидетелите В.С. и Д.С., със съдействието на служители от РУ – Нова Загора – А.Д., И.Б., И.М. и на свид. О.К. – служител в Сектор ПСКИДС при ОКП ГДНП. Били намерени и иззети вещи: косер от желязо; четири сърпа от желязо; четири железни предмета, подобни на ножовка; железен предмет (лемеж); крив тракийски меч; четири железни върха на копие; желязно ножче; две бронзови теглилки (екзагии); част от оловен отпечатък от печат; две глинени лампи; дръжка от глинен съд.; 48 прешлена за вретено с биконична форма, с цилиндричен отвор по средата; глинен предмет с конусовидна форма подобен на чаша с дупка в заострения край, част от него отчупена; глинено съдче с цилиндрична форма подобен на чаша; бронзов боздуган; 10 бронзови пръстена с различна форма; 2 бронзови гвоздеа; 2 бронзови фибули; бронзово звънче; бронзова апликация; бронзова халка; бронзова апликация с форма на розета; бронзов предмет с форма на махало, на-вероятно част от обица; бронзова лампа; 4 оловни печата; 3 оловни пломби.

В съставения протокол за това действие погрешно на стр.2 и последната страница бил посочен като присъстващ подс. М.С.. Изяснено е в хода на съдебното следствие, чрез разпити на присъствалите поемни лица и служители от РУ – Нова Загора, че на това процесуално-следствено действие в действителност е присъствал обитаващият адреса подс. П.С., а подс. М.С. не е присъствал и погрешно е записан. Следственото действие и съставения протокол са надлежно одобрени с определение на Окръжен съд – Стара Загора, в което е посочено, че в къщата с дворно място на ул. „П.Б.“ № ...,

обитавана от П.С., са намерени и иззети вещи, подробно описани като обекти с номера от 1 до 9 в протокола за претърсване и изземване.

На същата дата 23.03.2018г. за времето от 17.45 часа до 21.30 часа било извършено претърсване и в дома на подсъдимия М.С. на ул. „Б.М.“ № ... в негово и на поемните лица– свидетелите К.М. и В. Х., и лицата В.К., С.И., Р.С., Х.Б., както и свид. К.М. присъствие. Били намерени и иззети вещи, обозначени като пликове с обекти от № 1 до № 9: 2 тежести за стан, изработени от керемидено червена глина; тежест за рибарска мрежа, изработена от груба кафяво червена глина; фагмент от статуя, мрамор; 2 железни върха на копие; 9 железни брадви; железен връх на малко копие; брадвичка изработена от добре огладен камък, с трапецовидна форма; 2 крайосника (част от колесница); 9 тежести за стан с пирамидална форма със заоблена горна част, изработени от керемидено червена, не добре пречистена глина; 2 железни върха на копие с листовидна форма; монета, РИМ – империя; железен боздуган; 2 глинени канички с различна форма и цвят; бойна топка от камък с овална форма ; бронзова брадва; глинен прешлен за вретено с биконична форма, сивожълт цвят; желязна фибула; два броя кремъци с различна форма и размери; монета, РИМ – империя; 2 бронзови пръстена; фрагмент от пръстен; бронзов предмет с форма на бронзова пръчка; 3 монети - Византия ; монета Османска империя; част от тока с ажурна украса.

Протоколът за претърсване и изземване бил одобрен с определение на Окръжен съд – Стара Загора. В определението на съда е посочено досъдебното производство 349 ЗМ 96/2018 г. по описа на ОД на МВР – Стара Загора, постановлението за възлагане на действия по делегация от 23.03.2018 г., обстоятелството, че в едноетажна къща с двор и прилежащи към нея помещения, находяща се в гр. Нова Загора, ул. „Б.М.“ № ..., обитавана от М.С., са намерени и иззети вещи, подробно описани като обекти от № 1 до № 9 в протокола за претърсване и изземване от 23.03.2018 г.

В хода на досъдебното производство, за изследване и оценка на иззетите вещи от домовете на подсъдимите били назначени и извършени две комплексни съдебно-оценителни, нумизматично-археологически експертизи от вещо лице И.И. - уредник в Регионален исторически музей – Сливен. Вещото лице определило като археологически обекти, представляващи

движими културни ценности следните вещи, иззети от адреса на ул. „П.Бакалов“ №...: Косер желязо в сравнително добро състояние. Представлява масивна желязна пластина на която единият ѝ край е извит и леко заострен, представляващ режещата част, а другият е удебелен и извит настрани, спомагащ прикрепването на дървената дръжка. Датира се Средновековие, с размери: дължина - 24 см, дебелина - 4 см, тегло - 462,26 гр. Цена 3 лв.; Сърп желязо в сравнително добро състояние. Има дъговидна форма, като единият край е изтънен и заострен, а другият извит. Датира се Средновековие, с размери: дължина - 23,5 см, дебелина - 2,6 с., тегло - 132,91 гр., Цена 2 лв.; Сърп желязо в сравнително добро състояние. Има дъговидна форма, като единият край е изтънен и заострен, а другият извит, в извития край има дупка. Датира се Средновековие, размери: дължина - 20 см, дебелина - 2,3 см, тегло - 92,38 гр., Цена 2 лв.; Сърп желязо в сравнително добро състояние. Има дъговидна форма, като единият край е изтънен и заострен, а другият извит. Датира се Средновековие, размери: дължина - 17,5 см, дебелина - 1,1 см, тегло - 41,57 гр., Цена 2 лв.; Сърп желязо в не много добро състояние. Има дъговидна форма, като единият край е изтънен и заострен, а другият извит. Заостреният край е отчупен. Датира се Средновековие, размери: дължина - 13 см, дебелина - 1,4 см, тегло - 21,97 гр. Цена 2 лв.; Желязна ножовка (трион), режещата ѝ част е съставена от ситни зъбчета, като част от тях са доста заоблени и изтрити. Единият ѝ край е заострен, а другият извит. Датира се Средновековие, размери: дължина - 15 см, дебелина - 1,5 см, тегло - 24,37 гр. Цена 0,5 лв.; Желязна ножовка (трион), режещата ѝ част е съставена от ситни зъбчета, като част от тях са доста заоблени и изтрити. Единият ѝ край е заострен, а другият счупен. Датира се Средновековие, размери: дължина - 17 см, дебелина - 1,5 см, тегло - 28,67 гр., Цена 0,5 лв.; Железен предмет, може би ножовка (трион), поради лошото състояние не може да се твърди със сигурност, режещите зъби липсват. Единият ѝ край е заострен, а другият извит. Датира се Средновековие, размери: дължина - 15 см, дебелина - 1,8 см, тегло - 26,39 гр., Цена 0,5 лв.; Железен предмет, може би ножовка (трион), поради лошото състояние не може да се твърди със сигурност, режещите зъби липсват. Единият ѝ край е заострен, а другият извит. Датира се Средновековие, Размери: дължина - 20 см, дебелина - 1,9 см, тегло - 42,34 гр. Цена 0,5 лв.; Железен предмет (Лемеж) добре запазен. Датировка. Не може да се датира с точност. Лемежи с подобна форма се срещат от Средновековието

до 19-20 в., размери: дължина - 19,5 см, дебелина - 3,9 см, тегло - 486,11 гр., Цена 0,5 лв.; Махайра (крив тракийски меч) запазен в цялостен вид, но силно корозирал. Дъговидно извито тяло, стесняващо се в единия край, а в другия - шип за прикрепване към дръжка. Едностранна с острие от вътрешната страна на дъгата. Датира се 4 - 2 в. пр. Хр. Античност, размери: дължина - 39 см, максимална дебелина - 4,9 см, Цена 40 лв.; Връх на копие желязо силно корозирало, липсват отделни части. С листовидна форма, завършва с втулка. Датира се 4 - 2 в. пр.Хр. Античност, размери: дължина - 29,7 см, максимална дебелина - 4,8 см, диам. втулка - 1,7 см, Цена 8 лв.; Връх на копие желязо силно корозирало, липсват отделни части. С листовидна форма, по средата с изпъкнал ръб, завършва с шип, с помощта на който се е прикрепвало към дървена дръжка. Датира се 4 - 2 в. пр.Хр. Античност, размери: дължина - 27,5 см, максимална дебелина - 4,6 см, диам. втулка - 1,7 см, Цена 8 лв.; Връх на копие желязо силно корозирало, липсват отделни части. С листовидна форма, по средата с изпъкнал ръб, завършва с втулка. Датира се 4 - 2 в. пр.Хр. Античност, размери: дължина - 16,7 см, максимална дебелина - 3,5 см, диам. втулка - 1,3 см, тегло 109, 49 гр., Цена 5 лв.; Ножче желязо. Желязна пластина, силно корозирала, дъговидно извита. Липсва част от върха. Размери: дължина - 13,8 см, максимална дебелина - 1,8 см, Цена 1 лв.;

Екзагия /теглилка/ от бронз, равняваща се на приблизително 7 номизми (1 номизма е около 4,50 гр.). Има формата на пресечена пирамида, като по повърхността ѝ има изобразен сграда (храм) в двата края на покрива на сградата има по един кръст. Датира се 5-6 в. сл. Хр. Късна античност, размери: 2,5х 2,5 см., височина - 0,8 см, тегло - 31,34 гр., Цена 80 лв.; Екзагия /теглилка/ от бронз, равняваща се на приблизително 5 номизми (1 номизма е около 4,50 гр.). Има формата на пресечена пирамида, като по повърхността ѝ има изобразен сграда (храм), в двата края на покрива на сградата има по един кръст, както и на върха на покрива. Датира се 5-6 в. сл. Хр. Късна античност, размери: 1,7х 1,8 см, височина - 1,1 см, тегло - 22,52 гр., Цена 70 лв.; Част от оловен отпечатък от печат. Античност или Средновековие, размери: 2,3 х 2,1 см, дебелина - 0,9 см, тегло - 18,09 гр., Цена 15 лв.; Лампа глина, добре запазена с крушовидно тяло изработена от оранжевочервена глина. По тялото ѝ не личи изображение. Има две дупки за фитила и за пълненето ѝ с масло. В единият ѝ край е прикрепена дръжка разположена над повърхността на

тялото, в срещуположния край има по-голяма дупка за фитила. Датира се 1-3 век, размери: дължина 8,4 см, ширина - 6 см, височина 2,5 см, тегло - 40,47 гр., Цена 25 лв.; Лампа глина много добре запазена. Изработена от жълтеникава глина. С кръгло тяло по средата на което има дупка, в единия ѝ край е прикрепена дръжка, разположена над повърхността на тялото, в срещуположния край има по-голяма дупка за фитила. По тялото има украса от един пояс ситни точки, следван от дъговидни черти, свързани една с друга и по ръба на тялото пояс от издължени (капковидни) мотиви. Датира се 1-3 в., размери: дължина - 8,9 см, ширина - 6,6 см, височина - 2,7 см, тегло - 57,71 гр., Цена 60 лв.; Дръжка от съд глина, на нея е изобразена глава на божество. Изработена от червена глина. Датира се 4 в. пр. хр. С размери: дължина - 14 см, сечение - 3,2x1,7 см, тегло - 161, 94 гр., Цена 10 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивокафяв цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория, с размери: височина - 3,8 см, макс. диам. - 5 см, диаметър на отвора - 1,1 см, тегло - 78,75 гр., Цена 5 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сив цвят, повърхността е груба песъчлива. Датира Праистория, с размери: височина - 3,5 см, макс. диам. - 3,8 см, диаметър на отвора - 0,9 см, тегло - 40,12 гр., Цена 5 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивокафяв цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория, с размери: височина - 2,9 см, макс. диам. - 3,5 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 27,93 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивокафяв цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория с размери: височина - 2,7 см, макс. диам. - 3,1 см, диаметър на отвора 0,5 см, Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивокафяв цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория, с размери: височина - 2,4 см, макс. диам. - 3,6 см, диаметър на отвора 0,5 см, тегло - 27,60 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивокафяв цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория, с размери: височина - 2,1 см, макс. диам. - 2,9 см, диаметър на отвора 0,4 см, тегло - 14,23 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивокафяв цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория, размери: височина - 2,3 см, макс. диам. - 3,5

см, диаметър на отвора 0,6 см, тегло - 25,10 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сив цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория, размери: височина - 3,1 см, макс. диам. - 4,4 см, диаметър на отвора 0,8 см, тегло - 49,19 гр., Цена 5 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сив цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория, размери: височина - 2,5 см, макс. диам. - 4 см, диаметър на отвора - 0,5 см, тегло - 30,51 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, отвор. Глината е със жълтокафяв цвят, Датира Праистория, размери: височина - 2,9 см, макс. диам. - 3,3 см, диаметър на отвора 0,6 см, тегло - 26,17 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивокафяв цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория, размери: височина - 3,8 см, макс. диам. - 4 см, диаметър на отвора - 0,9 см, тегло - 44,31 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивочерна на цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория, размери: височина - 1,8 см, макс. диам. - 3 см, диаметър на отвора - 0,4 см, тегло - 17,19 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивокафяв цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория; размери: височина - 2,4 см, макс. диам. - 3 см, диаметър на отвора - 0,5 см, тегло - 16,92 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивочервен цвят, по повърхността има украса от врязани линии. Датира Праистория, Размери: височина - 2,4 см, макс. диам. - 2,9 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 15,32 гр., Цена 5 лв.; Прешлен за вретено с биконична силно сплесната форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със жълтокафяв цвят, повърхността е груба, вдлъбнатини наподобяващи украса от точки. Датира Праистория, размери: височина - 1,9 см, макс. диам. - 3,5 см, диаметър на отвора - 0,8 см, тегло - 19,... гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сив цвят, повърхността е груба. Датира Праистория, размери: височина - 2 см, макс. диам. - 2,3x2,4 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 8,72 гр.; Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивочервен цвят, по повърхността има следи от отчеквания. Датира Праистория, размери: височина - 3,1 см, макс. диам. - 3 см, диаметър

на отвора - 0,7 см, тегло - 27,70 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивочервен цвят, гладка повърхност по която има следи от отчеквания. Датира Праистория, размери: височина - 3,1 см, макс. диам. - 3,6 см, диаметър на отвора - 0,5 см, тегло - 20,89 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивочервен цвят. Повърхността е груба и зърнеста. Датира Праистория, размери: височина - 1,6 см, макс. диам. - 2,9 см, диаметър на отвора - 0,6 см, тегло - 12,07 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивочервен цвят, в най-широката си част имам украса от врязани линии. Има отчупване в единия край до дупката. Датира Праистория, размери: височина - 2,9 см, макс. диам. - 3,9 x 4,1 см, диаметър на отвора - 0,5 см, тегло - 37,39 гр., Цена 5 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сив цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория, размери: височина - 2,2 см, макс. диам. - 4 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 35,60 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконично овална форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивочервен цвят, с груба повърхност. Датира Праистория, размери: височина - 2,5 см, макс. диам. - 3,2 см, диаметър на отвора - 0,6 см, тегло - 24,90 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено, кост с биконична, силно сплесната форма, по средата има цилиндричен отвор. Едната страна е гладка, а другата груба. Датира Праистория, размери: височина - 1,3 см, макс. диам. - 3,1 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 6,49 гр., Цена 5 лв.; Прешлен за вретено с полусферична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е с кафявочервен цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория, размери: височина - 1,7 см, макс. диам. - 3,4 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 19,32 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с полусферична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е с кафявочервен цвят. Повърхността ѝ е груба на места деформирана. Датира Праистория, размери: височина - 1,5 см, макс. диам. - 2,5 x 2,8 см, диаметър на отвора - 0,5 см, тегло - 9,80 гр., Цена 1 лв.; Прешлен за вретено с форма на диск, в средата има отвор. Глината е с червен цвят, с гладка повърхност. Датира Античност, размери: диаметър - 3,8 см, диаметър на отвора - 0,8 см, тегло - 17,37 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с форма на диск, в средата има отвор. Глината е със сивокафяв цвят, със сравнително гладка повърхност.

Датира Античност, размери: диаметър - 3,8 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 22,51 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с форма на диск, в средата има отвор. Глината е със сивокафяв цвят, със сравнително гладка повърхност.

Датира Античност, размери: диаметър - 3,5 см, диаметър на отвора - 0,9 см, тегло - 18,65 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с цилиндрична форма в средата има отвор. Глината е с червенокафяв цвят, повърхността е неравна, не много груба.

Датира Праистория, размери: височина - 2 см, диаметър - 3 см, диаметър на отвора - 0,8 см, тегло - 19,07 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с цилиндрична форма в средата има отвор. Глината е с червеножълт цвят, повърхността е неравна, не много груба.

Датира Праистория, размери: височина - 1,6 см, диаметър - 3,4 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 23,29 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с леко сплесната сферична форма в средата има отвор. Глината е с червено-кафяв цвят, с гладка повърхност.

Датира Праистория. Размери: височина - 2,1 см, диаметър - 2,8 см, диаметър на отвора - 0,4 см, тегло - 18,22 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с леко сплесната сферична форма в средата има отвор. Глината е с червенокафяв цвят, с гладка повърхност.

Датира Праистория. Размери: височина - 2,2 см, диаметър - 3,5 см, диаметър на отвора - 0,8 см, тегло - 23,82 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с форма на пресечен конус в средата има отвор. Глината е със сивокафяв цвят, с гладка повърхност.

Датира Античност. Размери: височина - 1,7 см, диаметър - 2,8 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 12,67 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с форма на пресечен конус в средата има отвор. Глината е със сив цвят, с гладка повърхност.

Датира Античност, размери: височина - 1,6 см, диаметър - 2,6 см, диаметър на отвора - 1 см, тегло - 9,92 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконично овална форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивочервен цвят, с груба и неравна повърхност.

Датира Праистория. Размери: височина - 2,5 см, макс. диам. - 3,5 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 29,87 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконично овална форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивочервен цвят, с груба повърхност.

Датира Праистория. Размери: височина - 2,5 см, макс. диам. - 3,5 см, диаметър на отвора - 0,6 см, тегло - 6,06 гр., Цена 2 лв.; Прешлен за вретено с биконично овална форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивочервен цвят, с груба и неравна повърхност, по която личи украса от врязани линии.

Датира Праистория. Размери: височина - 2,2 см, макс. диам. - 3,2 см,

диаметър на отвора - 0,6 см, тегло - 23,40 гр., Цена 4 лв.; Прешлен за вретено с биконично сплесната форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивокафяв цвят, изработен от груба и недобре почистена глина. Датира Праистория. Размери: височина - 1,8 см, макс. диам. - 3,1 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 17,66 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с биконично силно сплесната форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сив цвят, с гладка повърхност. Датира Античност. Размери: височина - 1,2 см, макс. диам. - 2,6 см, диаметър на отвора - 0,6 см, тегло - 8,92 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с биконично силно сплесната форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сив цвят, с гладка повърхност. Датира Античност. Размери: височина - 1,1 см, макс. диам. - 2,3 см, диаметър на отвора - 1 см, тегло - 5,76 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с биконично сплесната форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сив цвят, с гладка повърхност. Датира Античност, размери: височина - 1,8 см, макс. диам. - 3 см, диаметър на отвора - 0,9 см, тегло - 16,13 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с биконично сплесната форма, по средата има цилиндричен отвор. Със сив цвят, изработен е от недобре пречистена и песъчлива глина. Датира Праистория, размери: височина - 2 см, макс. диам. - 3,4 x 3,6 см, диаметър на отвора - 0,8 см, тегло - 21,75 гр., Цена 2 лв.; Прешлен за вретено с биконично сплесната форма, по средата има цилиндричен отвор. Със сив цвят, с гладка повърхност. Датира Античност. Размери: височина - 1,5 см, макс. диам. - 2,3 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 7,23 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с елипсовидна форма, по средата има цилиндричен отвор. Със сив цвят, изработен е от песъчлива глина. Датира Праистория, размери: височина - 3,1 см, макс. диам. - 2,1 см, диаметър на отвора - 0,6 см, тегло - 12,69 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено със силно сплесната овална форма, по средата има цилиндричен отвор. Със сив цвят, по повърхността има неравности, получени от отчеквания. Датира Праистория. Размери: височина - 1,6 см, макс. диам. - 3,3 см, диаметър на отвора - 0,8 x 0,9 см, тегло - 20,60 гр., Цена 2 лв.; Прешлен за вретено с форма на пресечен конус, по средата има цилиндричен отвор. Със сив цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория. Размери: височина - 2,7 см, макс. дебелина - 3,2 см, диаметър на отвора - 0,6 см, тегло - 27,19 гр., Цена 3 лв.; Прешлен за вретено с цилиндрична форма, по средата има цилиндричен отвор. Със сив цвят, с гладка повърхност, като на едно място има отчекване. Датира

Праистория. Размери: височина - 1,9 см, макс. дебелина - 2,5 см, диаметър на отвор - 0,4 см, тегло - 14,59 гр., Цена 2 лв.; Глинен предмет с конусовидна форма подобен на чаша с дупка в заострения край, част от него отчупена. Не може да се определи какъв е и да се даде точна датировка. Размери: височина - 3,7 см, макс. дебелина - 4,1 см, диаметър на отвор - 0,5 см, тегло - 39,38 гр., Цена 0,50 лв.; Глинено съдче с цилиндрична форма подобен на чаша. Изработен от кафява груба глина. Датира Праистория, размери: височина - 4,2 см, диам. гърло - 3,9 x 4,1 см, диам. дъно - 2,6 x 3 см, тегло - 68, 93 гр., Цена 10 лв.; Боздуган, бронз запазена малко повече от 1/2. Датира Средновековие. Размери: височина - 4,7 x 3 см, тегло - 83,43 гр., Цена 2 лв.; Прешлен за вретено с форма на пресечен конус, по средата има цилиндричен отвор. Със сив цвят, с гладка повърхност. Датира Праистория. Размери: височина - 1,4 см, макс. дебелина - 2,1 см, диаметър на отвор - 0,3 x 0,4 см, тегло - 6,06 гр., Цена 1 лв.; Пръстен бронз, плоска халка, която постепенно се удебелява и преминава в кръгла плочка. Има украса от врязани линии, наподобяващи буква „X“. Халката е счупена, като краищата ѝ не се допират. Датира Средновековие. Размери: диаметър халка - 2 см, макс. диам. плочка - 1,3 см, сечение халка - 0,4 x 0,2 см, тегло - 4,55 гр., Цена 10 лв.; Пръстен бронз, плоска и тънка халка, която постепенно се удебелява и преминава в елипсовидно гнездо, в което е имало поставен камък. Датира 2-3 в. Античност. Размери: диаметър халка - 1,9 см, размер гнездо - 0,7 x 0,9 см, сечение халка - 0,1 x 0,1 см, тегло - 1,83 гр., Цена 5 лв.; Бронзов гвоздей, има широка полусферична глава, към която е прикрепен шип, който е заострен в долния край. Датира се Античност. Размери: дължина - 3,3 см, размери на главата - 1,4 см, тегло - 3,87 гр., 0,50 лв.; Бронзов гвоздей, има кръгла глава, към която е прикрепен шип, който постепенно се стеснява и заостря. Датира се Античност, размери: дължина - 3,1 см, размери на главата - 1,3 см, тегло - 5,41 гр., Цена 0,50 лв.; Бронзова фибула запазен е само лъкът, който е масивен в предната си част е удебелен. Крачето е продължение на лъка и в задния си край е извито нагоре. Датира се Античност. Размери: дължина - 6,5 см, тегло - 14,35 гр., Цена 5 лв.; Бронзова фибула. Запазен е само лъкът, който е масивен в предната си част е удебелен. Крачето е продължение на лъка и в задния си край е извито нагоре. Датира се Античност. Размери: дължина - 5,6 см, тегло - 8,01 гр., Цена 5 лв.; Бронзово звънче, има овално продълговата форма по повърхността му има врязани линии. Датира се Античност. Размери:

височина - 4,1 см, ширина - 2,9 см, тегло - 31,15 гр., Цена 20 лв.; Апликация бронз, представлява три кръгли бронзови пластини споени една за друга. На задната страна е припоена халка за прикрепване. Датира се Античност. Размери: 2,3 x 2,4 см, тегло - 22,01 гр., Цена 15 лв.; Бронзов пръстен, представлява тънка бронзова халка, има пъпковидна издутина наподобяваща малка плочка. Халката е леко деформирана. Датира се Средновековие. Размери: диаметър – 2 x 2,1 см, сечение халка - 0,3x 0,1 см, размери плочка - 0,6 x 0,4 см, тегло - 1,24 гр., Цена 5 лв.; Бронзов пръстен, изработен от масивна бронзова халка, която завършва с елипсовидна плочка. Ръбът на половината елипса е леко нащърбен, наподобяваща розета. Датира се Средновековие. Размери: диаметър - 2,4x2,1 см, сечение халка - 0,3x 0,6 см, размери плочка - 1,9 x 1,4 см, тегло - 5,49 гр., Цена 15 лв.; Бронзов пръстен, представлява тънка бронзова халка, леко разширена в горния край, Датира се Средновековие. Размери: диаметър - 2x2,1 см, сечение халка - 0,3x 0,1 см, тегло - 1,91 гр., Цена 5 лв.; Бронзов пръстен, представлява тънка бронзова халка. В много добро състояние. Размери: Диаметър - 2,1 см, сечение халка - 0,2x 0,1 см, тегло - 1,00 гр., Цена 5 лв.; Бронзов пръстен, представлява тънка бронзов тел, най-вероятно е имал припоена плочка, която сега липсва. Личи мястото на отчупване. Халката е деформирана. Датира се Средновековие. Размери: диаметър – 2 x 2,2 см, сечение халка - 0,2x 0,1 см, тегло - 0,82 гр., Цена 15 лв.; Бронзов пръстен, представлява тънка бронзова халка, която постепенно се разширява и преминава в плочка. Плочката наподобява розета. По цялата площ на халката има ситни нарязи. Датира се Средновековие. Размери: диаметър - 1,8x1,6 см, сечение халка - 0,2x 0,2 см, размери плочка - 0,8x 0,5 см, тегло - 0,96 гр., Цена 15 лв.; Бронзов пръстен, представлява тънка бронзова халка, която постепенно се разширява и преминава в плочка. Плочката наподобява розета. По цялата площ на халката има ситни нарязи. Халката е леко деформирана. Датира се Средновековие.Размери: диаметър - 1,7x1,5 см, сечение халка - 0,1x 0,1 см, размери плочка - 0,4 x 0,4 см, тегло - 0,69 гр., Цена 10 лв.; Бронзов пръстен, представлява тънка бронзова пластина, която постепенно преминава в кръст или флорална украса, наподобяваща кръст, в състоянието, в което е пръстенът, това не може да се каже точно. Датира се Средновековие. Размери: диаметър - 1,7x1,6 см, сечение халка - 0,2x 0,1 см, размери плочка - 1x 0,6 см, тегло - 0,75 гр., Цена 5 лв.; Бронзова халка, в много добро състояние, по повърхността ѝ няма следи от украса;

Датировка: Подобни се срещат в Античността и Средновековието. Размери: Диаметър - 2 см, сечение халка - 0,3х 0,2 см, тегло - 1,66 гр., Цена 3 лв.; Бронзова апликация с форма на розета. Датировка: Подобни се срещат в Античността и Средновековието. Размери: диаметър - 1,8 см, дебелина - 0,2 см, тегло - 1,85 гр., Цена 0,50 лв.; Бронзов предмет, чест от обща най-вероятно. Има формата на махало, като единият край завършва с халка, а другият е по-масивен и удебелен, датировка: Средновековие, размери: Дължина - 3 см, тегло - 1,79 гр., Цена 0,50 лв.; Врх на копие, желязо силно корозирало. Острието има издължена пирамидална форма, завършва с втулка. Датира се Античност. Размери: дължина - 22,5 см, диам. втулка - 2,1 см, Цена 1 лв.; Бронзова лампа. Липсва част от горната половина, на места леко деформирана. Като цяло в сравнително добро състояние. Подобни бронзови лампи се срещат рядко. Датировка: 2-3 в. сл. Хр., Античност. Размери: дължина - 10,6 см, височина - 2,4 см, тегло - 219,07 гр., Цена 100 лв.; Оловен печат. От едната страна се вижда надпис, който поради непочистеното състояние не може да се разчете, а от другата вероятно изображение, Датира се Късна античност, Средновековие. Размери: 2,5х 2,2 см, дебелина - 0,3 см, тегло - 7,18 гр., Цена 20 лв.; Оловен печат. От едната страна се вижда надпис, който поради непочистеното състояние не може да се разчете, а от другата неясно човешко изображение. Малка част от печата липсва. Датира се Късна античност, Средновековие. Размери: 2,3х 2,2 см, дебелина - 0,3 см, тегло - 7,09 гр., Цена 15 лв.; Оловен печат. От едната страна се вижда надпис, който поради непочистеното състояние не може да се разчете, а от другата не може да се види добре какво е изображението. Малка част от него липсва. Датира се Късна античност, Средновековие. Размери: 1,8х 1,4 см, дебелина - 0,2 см, тегло - 3,51 гр., Цена 10 лв.; Оловен печат, запазена е 1/2 от него. От едната страна се вижда надпис, който поради непочистеното състояние не може да се разчете, а от другата изображение, наподобяващо човешка фигура. Датира се Късна античност, Средновековие. Размери: 2,2х 1,2 см, дебелина - 0,3 см, тегло - 3,53 гр., Цена 1 лв.; 3 броя оловни пломби. Датира се Античност. Цена 5 лв. за бройка/ Обща цена 15 лв., всички на обща стойност 819,00 лв.

Описаните обекти са от периодите Праистория, Античност, Средновековие. Като иззети вещи, които не представляват археологически обекти или движими културни ценности в заключението на вещото лице са

посочени: 5 стотинки съвременни, монета Османска империя – цена 1 лв., 9 бр. тежести за рибарска мрежа и 1 бр. куршум. Общата стойност на всички изследвани обекти е 820,00 лв. Нито една от изброените по-горе вещи не отговаря на критериите за национално богатство по смисъла на чл.... от ЗКН.

По втората експертиза вещото лице изследвало издетите от ул. „Б.М.“ № ... вещи. Определени като археологически обекти, представляващи движими културни ценности са: Тежест за стан с пирамидална форма със заоблена горна част. Изработен от керемидено червена глина, липсва част от горната страна. В горния край има 4 хоризонтални отвора за окачване. Датира се 1 - 4 в. Античност. Размери: височина - 12 см, основа - 8,8 x 7,6 см, диам. отвор - 0,7 см, тегло - 837 гр., Цена 2 лв.; Тежест за стан с пирамидална форма, изработен от керемидено червена глина. В горния край има хоризонтален отвор за окачване. Има леко отчекване при основата. Датира се 1 - 4 в. Античност. Размери: височина - 11,9 см, основа - 8,6 x 7,2 см, диам. отвор - 0,9 см, Цена 2 лв.; Тежест за рибарска мрежа, изработена от груба кафяво червена глина. Има форма на диск и отвор в средата. По повърхността има частични отчеквания. Подобни се срещат през Античността и Средновековието. Размери: дебелина - 2,5 см, диаметър - 6,8 x 7,2 см, диаметър отвор - 1,1 см, тегло - 133,87 гр., цена 1 лв.; Фрагмент от статуя мрамор виждат се неясни и неразпознаваеми частични изображения. Датира се 2-3 в. сл. Хр. Размери: дължина - 37 см, ширина - 23 см, дебелина - 19 см, цена 40 лв.; Врх на копие желязо, силно корозирал, върхът липсва. Има листовидна форма, завършва със силно издължена втулка, с помощта на която се е прикрепвало към дървена дръжка. Датира се Античност. Размери: дължина - 41,7 см, диам. втулка - 2,4 см, цена 20 лв.; Врх на копие желязо силно корозирало. С листовидна форма, завършва с втулка. Датира се Античност. Размери: дължина - 31,2 см, максимална дебелина - 5,8 см, диам. втулка - 3 см, тегло 400,94 гр. Цена 15 лв.; Брадва желязо, силно корозирала, острието е с удължена клиновидна форма в единия край, а другият е плосък и равен, където се намира отворът за дървената дръжка. Подобни се срещат през Античността и Средновековието. Размери: дължина - 19,8 см, максимална ширина - 4,8 см, диаметър отвор 2,9 x 4 см, тегло - 787,86 гр., Цена 15 лв.; Брадва желязо, корозирала, острието е с удължена клиновидна форма в единия край, а другият е плосък и равен, където се намира отворът за дървената дръжка. Отворът за дървената дръжка е

фланкиран от издаващи се триъгълни уши. Подобни се срещат през Античността и Средновековието. Размери: дължина - 17,5см, максимална ширина - 3,8 см, диаметър отвор 3 см, тегло - 751,92 гр. Цена 15 лв.; Брадва желязо, корозирала, във формата на буква „Г“. Горното ѝ рамо е удължено. В задния край има отвор за дървена дръжка. Отворът за дървената дръжка е фланкиран от издаващи се триъгълни уши. Подобни се срещат през Античността и Средновековието. Размери: дължина - 17см, дължина режеща част - 13 см, диаметър отвор 2,5 x 2,8 см, тегло - 619,91 гр. Цена 15 лв.; Брадва желязо, силно корозирала, острието е с удължена клиновидна форма в единия край, а другият е плосък и равен, където се намира отворът за дървената дръжка. Отворът за дървената дръжка е фланкиран от издаващи се триъгълни уши. Подобни се срещат през Античността и Средновековието. Размери: дължина - 21,2см, максимална ширина - 6 см, диаметър отвор - 3,6 x 2,7 см, Цена 15 лв.; Брадва желязо, корозирала, острието е с удължена леко закривена клиновидна форма в единия край, а другият е плосък и равен, където се намира отворът за дървената дръжка. Отворът за дървената дръжка е фланкиран от издаващи се триъгълни уши. Подобни се срещат през Античността и Средновековието. Размери: дължина - 22см, максимална ширина - 8 см, диаметър отвор -3,5 см, Цена 15 лв.; Брадва желязо, корозирала, острието е с удължена леко закривена клиновидна форма в единия край, а другият е плосък и равен, където се намира отворът за дървената дръжка. Отворът за дървената дръжка е фланкиран от издаващи се триъгълни уши. Подобни се срещат през Античността и Средновековието. Размери: дължина - 20,4см, максимална ширина - 6,3 см, диаметър отвор 3,7 см, Цена 15 лв.; Брадва желязо, корозирала, острието е с удължена леко закривена форма в единия край, а другият е плосък и равен, където се намира отворът за дървената дръжка. Отворът за дървената дръжка е фланкиран от издаващи се триъгълни уши. Подобни се срещат през Античността и Средновековието. Размери: дължина - 22,4см, максимална ширина - 4,3 см, диаметър отвор 3,5 см, Цена 15 лв.; Брадва желязо, корозирала, острието е с триъгълна форма в единия край, а другият е масивен наподобяващ чук. Отворът за дървената дръжка е равен. Подобни се срещат през Античността и Средновековието. Размери: дължина - 15,2см, максимална ширина - 7,3 см, диаметър отвор 3,1x2,6 см, тегло - 667,90 гр. Цена 10 лв.; Брадва желязо, силно корозирала, острието е с триъгълна форма като режещата част е силно повредена и липсват части, другият край

завършва с отвор за прикрепване на дървена дръжка, който е запълнен с почва. Подобни се срещат през Античността и Средновековието. Размери: дължина - 11,9см, максимална ширина - 5,5 см, диаметър отвор - 1,8x1,9 см, тегло - 139,74 гр. Цена 8 лв.; Врх на малко копие желязо силно корозирало. С листовидна форма, завършва с втулка. Вероятно антично. Размери: дължина - 16,5 см, максимална дебелина - 2,3 см, диам. втулка външен - 1,8 см, тегло 73,32 гр. Цена 10 лв.; Брадвичка изработена от добре огладен камък, с трапецовидна форма. Работната част скосена и заострена, тилната част - заоблена. Датира се Праистория. Размери: дължина - 9,4 см, ширина - 5,8 см, дебелина - 2,9см, тегло 245,18 гр. Цена 40 лв.;

Крайосник (част от колесница), представлява желязна пръчка, оформена в горната част като плоска дъговидна глава от бронз, от средата на която излиза перпендикулярен овален издатък с отвор. Датира се Античност. Размери: дължина - 15,5см, размер главата дължина - 7 см, сечение желязна пръчка - 1,6 см, тегло - 310,82 гр. Цена 25 лв.; Крайосник (част от колесница), представлява желязна пръчка, оформена в горната част като плоска дъговидна глава от бронз, от средата на която излиза перпендикулярен овален издатък с отвор. Датира се Античност. Размери: дължина - 14см, размер главата дължина - 7,1 см, сечение желязна пръчка - 1,5 x 1,7 см, тегло - 393,43 гр. Цена 25 лв.; Тежест за стан с пирамидална форма със заоблена горна част. Изработен от керемидено червена, не добре пречистена глина. В горния край има отвор за окачване. Датира се Античност. Размери: височина – 14,3 см, основа – 10,4 x 6,9 см, диам. отвор – 0,9 см, Цена 4 лв.; Тежест за стан с пирамидална форма с плоска горна част. Изработен от кафяво червена, не добре пречистена глина. В горния край има отвор за окачване. Датира се Античност. Размери: височина – 13,6 см, основа – 10,3 x 6,2 см, диам. отвор – 1,1 см. Цена 3 лв.; Тежест за стан с пирамидална форма със заоблена горна част. Изработен от керемидено червена, не добре пречистена глина. В горния край има отвор за окачване. Датира се Античност. Размери: височина – 14 см, основа – 9,7 x 6,3 см, диам. отвор – 0,9 см, Цена 4лв.; Тежест за стан с пирамидална форма с плоска горна част. Изработен от керемидено червена, не добре пречистена глина. В горния край има отвор за окачване. Датира се Античност. Размери: височина – 13 см, основа – 7,9 x 7,2 см, диам. отвор – 0,9 см, Цена 3 лв.; Тежест за стан с пирамидална форма с плоска горна част.

Изработен от керемидено червена, не добре пречистена глина. При основата от едната страна има леко отчекване и липсва малка част. В горния край има отвор за окачване. Датира се Антично. Размери: височина – 14,6 см, основа – 8,2 x 7,6 см, диам. отвор – 1 см, Цена 2 лв.; Тежест за стан с пирамидална форма със заоблена горна част. Изработен от кафяво червена, не добре пречистена глина. В горния край има отвор за окачване. Датира се Антично. Размери: височина – 15,3 см, основа – 10,5 x 6,4 см, диам. отвор – 1,1 см, Цена 4 лв. ; Тежест за стан с пирамидална форма със заоблена горна част. Изработен от керемидено червена, не добре пречистена глина. В горния край липсва отвор за окачване. Датира се Антично. Размери: височина – 16 см, основа – 10,5 x 9 см. Цена 4 лв. ; Тежест за стан с пирамидална форма с плоска горна част. Изработен от керемидено червена, не добре пречистена глина. В горния край липсва отвор за окачване. Датира се Антично. Размери: височина – 15,6 см, основа – 8,3 x 6,2 см. Цена 4 лв.; Тежест за стан с пирамидална форма с плоска горна част. Изработен от керемидено червена, сравнително добре пречистена глина. В горния край липсва отвор за окачване. Датира се Антично. Размери: височина – 16 см, основа – 9,9 x 9,2 см. Цена 4 лв.

Врѣх на копие желязо, силно корозирал. Има листовидна форма, завършва с втулка, с помощта на която се е прикрепвало към дървена дръжка. Датира се Антично. Размери: дължина - 34 см, максимална ширина - 4,2 см, диам. втулка - 2 см, тегло - 216,60 гр. Цена 10лв.; Врѣх на копие желязо, силно корозирал. Има листовидна форма, завършва с втулка, с помощта на която се е прикрепвало към дървена дръжка. Датира се Антично. Размери: дължина - 33,7 см, максимална ширина - 4,1 см, диам. втулка - 1,9 см, тегло - 221,95 гр. Цена 10лв.; Монета, РИМ – империя, Константин II /317-337-340/ /Цезар; август/- 1 бр., Л. CONSTANTINVS IVN NOB C. Бюст на императора наляво, О. PROVIDENTIAE CAESS. Вход на военен лагер с две кули отгоре, в средата звезда, Монетарница Никомедия (MNG). Бронз, диам. 18-19 мм; тегло 3.02 гр. Цена - 8 лв.; Боздуган желязо, има сферична форма по повърхността множество пъпки. Счупен през средата. Датира се Средновековие. Размери: диаметър - 5,7x5 см, диам. отвор - 2,7 см, тегло - 1...,01 гр. Цена 8 лв.; Каничка глина с равно дѣно, прѣстеновидно столче, с биконично тяло, с висока шия, която постепенно се разширява, към средата на тялото и горната

част на устието е прикрепена дръжка. Глината е недобре пречистена с червенокафяв цвят. Датира се Средновековие. Размери: диаметър дъно - 6,2 см, височина - 10,7 см, сечение дръжка -1,7 x 1,2 см. Цена 20 лв.; Каничка глина с овално тяло, с къса шия. Към средата на тялото и ръба на устието е прикрепена дръжка, която се извисява над устието на съда. Глината в със сивочерен цвят. Датира се Праистория. Размери: макс. ширина - 7,8 см, височина - 6,9 см, височина с дръжка -7,6 см, диам. устие - 5,9 см, сечение дръжка - 1,7 x 1,1 см. Цена 30 лв.; Бойна топка от камък с овална форма – не може да се даде точна датировка. Размери: диаметър - 5 x 5,5 x 5,2 см, тегло - 220,27 гр. Цена 3 лв.; Брадва бронз, сравнително добре запазена, острието е с удължена форма, а другият край има леко издължаване перпендикулярно на острието, където се намира отворът за дървената дръжка. Датира се Бронзова епоха. Размери: дължина - 12,8см, максимална ширина - 3,7 см, диаметър отвор - 2 см, тегло - 452,30 гр. Цена 50 лв.; Прешлен за вретено с биконична форма, по средата има цилиндричен отвор. Глината е със сивожълт цвят, по повърхността има украса от врязани линии. Датира Праистория. Размери: височина - 2,7 см, макс. диам. - 3,2 см, диаметър на отвора - 0,7 см, тегло - 24,67 гр. Цена 5 лв.; Желязна фибула Запазен е лъкът и иглата. Силно корозирала, който е масивен в предната си част е удебелен. Крачето е подвито. Иглата е прикрепена с помощта на шарнир. Датира се Античност. Размери: дължина - 6,2 см, макс. ширина - 5,6 см, тегло - 14,44 гр. Цена 5 лв.; Два броя кремъци с различна форма и размери. Датира се Праистория. Цена 1 лв. бр./ общо 2 лв.; Монета, РИМ – империя. Александър Север /222 -235/ - 1 бр. Л. IMP ALEXANDER PIVS AVG, Бюст на императора надясно на главата с лавров венец., О. SPES PVBLICA, Spes вървят наляво, държи цвете и повдига полата. Сребро, денар. Размери: диам.2x1,9 см; тегло 2,45 гр. Цена - 100 лв.; Пръстен бронз, плоска халка, която постепенно се удебелява и преминава в елипсовидна плочка. По плочката има украса от врязани линии. Датира Средновековие. Размери: диаметър халка - 2 см, размери плочка - 1,3x0,7 см, сечение халка - 0,5x0,2 см, тегло - 4,01 гр. Цена 10 лв.; Пръстен бронз, изработен от масивна халка, към която е прикрепена осмоъгълна плочка. По плочката има украса от геометрични фигури. Датира Средновековие. Размери: диаметър халка -2,1 см, размери плочка - 1,4x1,2 см, сечение халка - 0,4x0,2 см, тегло - 5,37 гр. Цена 15 лв.; Фрагмент от пръстен, не може да се определи от какъв метал е. Запазена е плочката и част от

халката. В горната част халката плавно се удебелява, като в най-широката част е прикрепена гема от полускъпоценен камък, по който има врязани линии, наподобяващи латинската буква „С“. Датира Античност. Размери: Диаметър халка - 2 x 1,3см, размери плочка - 0,9x0,7 см, сечение халка - 0,2x0,1 см, тегло - 1,96 гр. Цена 8 лв.; Бронзов предмет има форма на бронзова пръчка в двата края завършва с отвори. По цялата дължина има три места на леки удебелявания. Датира Античност. Размери: Дължина -9см, сечение - 0,7x0,6 см, тегло - 40,38 гр. Цена 8 лв.; Монета. Византия Алексий I Комнин /1081-1118/ - 1 бр. Л. Патриаршески кръст с две рамена с монограми. О. Бюст на Алексий с корона, държи скиптер и кълбо с кръст. Бронз, диам. 13-17 мм; тегло 1.82 гр. Цена - 8 лв.; Монета. Йоан II Комнин /1118-1143/ -1 бр. Л. Христос прав, държи книга, дясната ръка повдигната. О. Бюст на Йоан с корона, държи скиптер и кълбо с кръст. Бронз, диам. 15 мм; тегло 2.07 гр. Цена - 8 лв.; Монета. Византия 1 бр. Не може да се определи с точност на кой Император е. Бронз, диам. 17-15 мм; тегло 2,16 гр. Цена - 5 лв.; Монета Османска империя, не може да се определи с точност на кой султан е. Бронз, диам. 15 мм; тегло 0,75гр. Цена - 2 лв.; Част от тока с ажурна украса. Не може да се даде точна датировка: Късна Античност, Средновековие. Размери: дължина - 2,8 см, ширина - 1,6 см, дебелина - 0,3 см, тегло 5,42 гр. Цена 10лв., всички на обща стойност 660 лв.

Описаните обекти са от периодите Праистория, Античност, Средновековие, Възраждане. Като иззета вещ, която не представлява археологически обект или движима културна ценност в заключението на вещото лице е посочено: метално гюле с цена 10 лв. Общата стойност на всички обекти е 670 лв. Нито една от изброените по-горе вещи не отговаря на критериите за национално богатство по смисъла на чл.... от ЗКН.

В хода на съдебното следствие, по повод възражение на подсъдимите, правено и пред настоящата инстанция, за наличие на идентичност между иззети от подсъдимите вещи през 2007г. с тези, предмет на настоящото наказателно производство, която следва да доведе до погасяване на наказателната им отговорност на основание принципа „non bis in idem“, окръжният съд е назначил историко-археологическа и нумизматична експертиза със задача да съпостави веществените доказателства, предмет на обвинението по настоящото дело, с тези иззети като веществени

доказателства по ДП № 21 „БОП”/2007 г. по описа на ОД на МВР гр. Сливен, както и с вещите, предмет на обвинението по НОХД № 243/2018 г. на СлОС и да отговори налице ли е идентичност между веществените доказателства по тези дела. Експертизата е извършена от вещите лица И.И. и Ч.Т€ – уредници в Регионален Исторически музей – Сливен. Експертите са мотивирали единодушно и категорично становище за липса на идентичност между веществените доказателства по НОХД № 601/2019 г. на СлОС и по НОХД № 243/2018 г. на СлОС, тъй като веществените доказателства по НОХД № 243/2018 г. на СлОС вече са били в РИМ – Сливен, когато са иззети вещите по НОХД № 601/2019 г. на СлОС. Подробно са анализирани останалите вещевни доказателства в раздели Археология и Нумизматика, като е направено сравнение на предметите и монетите върнати на подсъдимите през 2010 г. с предмети и монети, иззети по настоящото дело.

В частта Археология е посочено, че върнатите на М.С. предмети с приемо-предавателен протокол от 04.02.2010 г. гр. Нова Загора, ул. „Б.М.“ ... са общо 229 бр. и неопределен брой метални сечива, докато предметите по НОХД № 601/2019г., иззети от същия адрес, за които е изготвена експертиза от 05.03.2019 г., са общо 45 броя. Вещите лица са направили съпоставка на тези 45 предмета с върнатите на М.С. на 04.02.2010 г. и са установили, че 30 предмета нямат сходство помежду си. За 6 от предметите по настоящото дело е установено, че има съвпадение в наименованието с върнати подобни на 04.02.2010 г.: 2 бр. канички, 2 бр. пръстени, 1 бр. фрагмент от пръстен, 1 бр. бронзова брадва. За останалите 9 метални брадви, които са вид метални сечива е отбелязано, че може да се приеме наличие на съвпадение в наименованието с предмети върнати на М.С. „Метални сечива“, но в приемо-предавателния протокол от 04.02.2010 г. и в експертизата от 08.04.2008 г. не е написан броя на металните сечива, липсва описание и размери и поради тази причина не може да се твърди със сигурност дали 9 бр. брадви са идентични с металните сечива или част от тях.

Съпоставени са върнатите на П.С. 46 предмета с приемо-предавателен протокол от 18.02.2010 г. (на същия адрес ул. „П.Б.“ №...) и веществените доказателства по настоящото дело, иззети от същия адрес – общо 101 броя и изследвани с изготвената експертиза от 29.11.2018 г. Вещите лица са обосновавали извод, че разликата от 55 броя между предметите от двете групи

сочи, че 55 предмета със сигурност не са идентични помежду си. След съпоставяне на 46 предмета от приемо-предавателен протокол от 18.02.2010 г. с предмети по настоящото дело е установено, че 41 нямат сходство помежду си. При останалите 5 предмета от върнатите на 18.02.2010 г. има съвпадение в наименованието с 5 по настоящото дело: 2 бр. фибули, 2 бр. бронзови апликации, 1 бр. бронзов предмет.

Направена е съпоставка и на предмети от приемо-предавателен протокол от 04.02.2010 г. от адреса на ул. „Б.М.“ ... и иззетите по настоящото дело от ул. „П.Б.“ ..., като е установено, че при 17 има съвпадение в наименованието - 10 бронзови пръстена, 2 бронзови фибули, 2 оловни тежести за рибарска мрежа, 1 бронзов боздуган, 1 бронзова апликация, 1 косер желязо. Вещите лица са посочили, че поради липсата на каквото и да е описание в експертизата, изготвена на 08.04.2008 г., не може да се твърди със сигурност дали вещите са идентични помежду си ли не.

Направена е съпоставка и на предмети от приемо-предавателен протокол от 18.02.2010 г. от адреса на ул. „П.Б.“ ... и иззетите от ул. „Б.М.“ ... по настоящото дело, изследвани с експертизата от 05.03.2019 г., като не е установено сходство между предметите от двете дела.

В раздел Нумизматика на същата експертиза, след сравнение на върнати през 2010 г. нумизматични предмети и предмети по настоящото дело е дадено заключение, че от наличните по делото 6 монети, иззети от адреса на ул. „Б.М.“ № ..., има една монета – Римска империя, Константин II /317-337-340/, която е подобна (идентична) спрямо върнатите на М.С. 559 бр. нумизматични предмети (монети) с приемо-предавателен протокол от 04.02.2010 г. При три монети има частично подобие, но и различия в размера, изображението, метала и те не могат да се приемат за идентични. При две монети няма подобие или идентичност.

За иззетите по делото 2 монети от адреса на ул. „П.Б.“ № ... - от 5 стотинки (съвременна и без историческа и археологическа стойност) и една монета Османска империя, при която има частично подобие, но има и различие в размера - не могат да се приемат за идентични на някоя от върнатите на П.С. 145 бр. нумизматични предмети (монети) с приемо-предавателен протокол от 18.02.2010 г.

Описаната фактическа обстановка е установена от първоинстанционния съд след задълбочен, обективен и подробен анализ на събраните по делото доказателства. Подлагайки доказателствената съвкупност на идентична преценка и анализ както поотделно, така и в съвкупност, въззивната инстанция не намери основание да възприеме различни факти.

Неоснователен е упрека към възприемането за достоверни на показанията на свидетелите Ж.М. и О.К. – полицейски служители, пряко заинтересовани като такива от изхода на делото, изготвили докладни записки, непредявени на подсъдимите в нарушение на закона.

Вероятно, според аргументите в допълненията към жалбите, жалбоподателите визират свидетелите К.М. и О.К.. Това, че същите са полицейски служители, не означава автоматично предубеденост или заинтересованост от изхода на делото. Не са събрани данни за лични отношения на свидетелите и подсъдимите, които да обосноват омраза, желание да ги „натопят“ или действия надхвърлящи изпълнението на служебните им задължения. Естеството на работа на свидетелите е да събират оперативна информация и разследват лица, имащи неправомерни отношения към културно-исторически ценности, поради което няма как тяхната работа да носи удовлетвореност и положителни чувства за подсъдимите. Това не означава, че изложеното от тях в показанията е недостоверно, особено когато сведенията им намират подкрепа в други доказателствени източници. Двамата свидетели изясняват без противоречия, логично и взаимно допълващо се кога, как и къде са били извършени претърсване и изземване в домовете на двамата подсъдими на 23.03.2018 г., всеки от братята на кой адрес живее, присъствали ли са на тези действия в домовете си. Свидетелите не са органи по разследването, а оперативни работници, присъствали на извършените следствени действия, поради което не са обхванати от забраната по чл.118, ал.2 НПК, напротив – спадат към лицата, за които изрично законът е разрешил да свидетелстват в нормата на ал.1, т.3, както правилно е посочил контролирания съд. Изложените от тях обстоятелства кореспондират с показанията на останалите свидетели, присъствали на същите следствени действия - полицейските служители Д., М.,Б. (с които не са колеги от една

служба – последните са служители на РУ на МВР – Нова Загора), както и с показанията на поемните лица, свидетелите С., С., М. и Х.. Преценени в съвкупност посочените гласни доказателствени източници показват достоверността на оспорените свидетели М. и К., както и на съдържанието на оспорените протоколи за претърсване и изземване от двата адреса, намерените вещи, поведението на подсъдимите, присъствието им при извършване на следствените действия, допуснатата грешка в протокола за ул. „П.Б.“ № ..., където несъмнено е присъствал живеещият там подс. П.С., а не неговия брат. Правилно съдът е приел за достоверни всички посочени свидетели, тъй като показанията им кореспондират помежду си, не страдат от вътрешни противоречия и едни спрямо други, логично, последователно и допълващо се дават еднозначни сведения по основни факти, като се подкрепят от посочените писмени доказателства и фотоалбуми.

Свидетелите М. и К. установяват, че подсъдимите са известни на специализираните звена в МВР, занимаващи се с културно-историческите ценности още от 2007г.; запознати са добре със законодателството в тази материя но не желаят да го спазват, тъй като имат собствено гледище по въпроса; М. лично извършил проверка във всичките 28 областни музея на страната в областните градове, но никъде не установил регистрирано заявление на М.С. или П.С. като колекционери. Тези факти също са установени с други доказателства и средства, което още веднъж потвърждава достоверността на показанията им в цялост.

Неоснователно е и възражението, че изготвени от двамата оспорени свидетели докладни записки не са предявени на подсъдимите, тъй като те нямат характер на писмени доказателства или доказателствени средства по смисъла на НПК и не са сред доказателствата, които съдът е ценил при формиране на фактическите си изводи. Освен това материалите по делото са били предявени на подсъдимите в пълнота при приключване на досъдебното производство, имали са пълна възможност да се запознаят с тях и в хода на съдебното следствие, поради което нищо от проведеното разследване не е останало тайна за тях, пречатстваща упражняване в пълна степен правото им на защита.

Подсъдимите не възразяват срещу оценката на показанията на

свидетелите К., С. и С., но в пределите на цялостната служебна проверка въззивната инстанция прецени правилната им интерпретация от окръжния съд. Първите двама – съседи на подсъдимите, допринасят за преценка достоверността на останалите свидетели, като дават категорични данни за адреса на всеки от подсъдимите. Третият посочен свидетел, в качеството на директор на РИМ – Сливен, спомага за преценка компетентността и процеса на изготвяне на експертизите от вещото лице И.И. – уредник в същия музей, потвърждава липсата на заявления за идентификация и регистрация на културни ценности от подсъдимите. Правилно съдът е намерил за достоверни показанията на посочените свидетели, тъй като са логични и последователни, подкрепят се от показанията на останалите свидетели, присъствали на извършените претърсвания и изземвания, събраните писмени доказателства, документиращи следствените действия и липсата на подадени от подсъдимите заявления за идентификация и регистрация на културни ценности и вписване във водените от музеите регистри по ЗКН.

Свидетелят А.Н. и задържането му, с участие на св. В., са повод за образуване и на настоящото дело. Дългогодишното познанство на Н. с подсъдимите, работата му за тях като продавач в антикварния магазин на М. и сходните им интереси, са дали основание на съда за внимателна и критична оценка на показанията на този свидетел. Основателно е дадена вяра на разказаното за познанството и отношенията му с братята, знанието му за техния интерес към стари вещи, обстоятелствата и повода за задържането му. Поради констатирани противоречия с показанията му от фазата на досъдебното производство относно интереса на подсъдимите към археология и нумизматика, тези показания са приобщени и основателно предпочетени пред съдебните. Заявените в ДП обстоятелства за срещи с братята на сбирки на нумизматичното дружество, за дългогодишните им занимания по събиране, замяна и търговия на антикварни предмети мотивирано са приети за достоверни, тъй като в същите показания логично и последователно е заявил, че монетите намерени в него е искал да продаде на М.С. с печалба от 20 лв., а по делото са налични писмени доказателства за неправомерна дейтелност на свидетеля, свързана с археологически обекти, предмет на друго наказателно производство.

Посочената информация от досъдебните показания, Н. е изложил и пред

св. В., който я е предал на специализирания отдел в Главна дирекция „Национална полиция“, след което са били извършени претърсванията в домовете на подсъдимите. Св. В. е чул за пръв път за подсъдимите от св. Н., не е имал до този момент лични или служебни отношения с тях, показанията му са потвърдени от извършените в последствие действия, съставените документи и разпитаните свидетели, логични, последователни и кореспондиращи са с останалите доказателства, поради което правилно са кредитирани изцяло.

Обективна и правилна е оценката и на обясненията на подсъдимите. В по-голямата си част те имат характер не на фактическо изложение, а на средство за защита, като представят пространното им становище по законодателството, касаещо материята на културните ценности и археологическите обекти, годността на извършените по делото процесуални действия, събраните доказателства. Част от тези становища бяха обсъдени при отговора на възраженията за допуснати процесуални нарушения, а останалите ще бъдат анализирани при излагане на правните изводи на настоящия съд.

Освен сведенията за техния живот, образование, професии и занимания, обясненията им за закупуване на иззетите веществени доказателства (без доказателства за такова, без данни от кого, кога) и становището им, че са законно придобити и същината на делото е спор за собственост, правилно са приети от първоинстанционния съд като защитна версия. До този извод водят и наличните вътрешни противоречия в обяснения им, касаещи придобиването на предметите – веднъж сочат преди 2007 г., а друг път през 2008 г. Относно стойността и датировката на някои от предметите - екзагии - обект 113045, плик № 3; глинена лампа в плик със стикер 113044, плик 2; глинена лампа в плик 1; бронзова лампа обект № 8, плик със стикер 112901, за които подсъдимите са дали обяснения за съвременен произход и ниска стойност на имитации, съдът след съпоставка със заключенията на в.л. И. правилно и мотивирано е дал предпочитание на експертизите, и е приел в тези части обясненията им за недостоверни.

Основателно са кредитирани заключенията на назначените и извършени в хода на досъдебното производство комплексни съдебно-оценителни

нумизматично-археологически експертизи, относно иззетите от домовете на подсъдимите вещи. Квалификацията на вещото лице е установена от представената писмена справка от РИМ – Сливен, както и от показанията на свид. С. – директор на музея. Становището на вещото лице за датировката на всеки предмет е дадено след детайлно описание на външния вид, материала и характеристики на обектите. Определената от него стойност на предметите не е елемент от състава на престъплението, но е в изпълнение на поставената към експерта задача от органа на ДП. Няма нарушения в реда по назначаване и извършване на експертизите, по предоставяне на предметите за изследване, които да поставят под съмнение процесуалната им законосъобразност. Заключениета са надлежно прочетени в съдебното следствие, дадена е възможност на подсъдимите да зададат въпроси на вещото лице при разпита му в потвърждение на заключенията. Правилно съдът е посочил, че вписването на експерта в списък на вещите лица не е задължителна предпоставка за определянето му за вещо лице по конкретно дело, както е посочено в нормата на чл.396, ал.2 от Закона за съдебната власт. Изводът, че изследваните предмети са културни ценности и археологически обекти е обоснован с това, че представляват материално свидетелство на човешко присъствие и дейност от минали епохи, което е от значение за индивида, общността или обществото и същите имат научна и културна стойност. Въззивната инстанция намери, че посочените експертизи са достатъчно пълни и ясни, дадени са обосновани отговори на всички поставени въпроси, поради което не възникват съмнения в правилността им.

Обосновано и правилно е кредитирана и назначената в хода на съдебното следствие историко-археологическа и нумизматична експертиза, за съпоставка на веществените доказателства по това дело, с тези иззети като веществени доказателства по ДП № 21 „БОП”/2007 г. по описа на ОД на МВР гр. Сливен, както и с вещите, предмет на обвинението по НОХД № 243/2018 г. на СлОС. Извършена е от експертите И.И. и Ч.Т€ – уредници в РИМ – Сливен, чиято квалификация отново е установена от представена писмена справка от РИМ – Сливен и показанията на директора на музея. И тук важат аргументите за липса на нарушения в реда по назначаване и извършване на експертизата, изследване на предметите, които да поставят под съмнение процесуалната законосъобразност на заключението, което е прочетено в съдебното следствие,

дадена е възможност на подсъдимите да зададат въпроси на вещите лица при разпита им. Изводите са направени след подробно описание на сравняваните предмети с наличните в документи по предходните дела описания, заключението е пълно и ясно, изводите са обосновани и у въззивната инстанция не възниква съмнение в правилността им.

За несъмненото установяване на фактическата обстановка спомагат събраните писмени доказателства - справки от Министерство на културата; справки за неприключили наказателни производства; справки от ТД на НАП; справки за съдимост; постановления на Окръжна прокуратура - Сливен от 29.08.2008 г. за частично прекратяване на наказателното производство по досъдебно производство № 21 „БОП“/2007 г. и от 29.08.2008 г. за произнасяне по веществени доказателства по същото ДП; писма и постановления от същата окръжна прокуратура; решения по АНДека на РС – Нова Загора и на Административен съд – Сливен; писма и справки на РИМ – Сливен; приемо-предавателни протоколи от 04.02.2010 г.; протоколи от съдебни заседания по НОХД № 243/2018 г. на СлОС; документи по ДП № 21-БОП/2007 г. на ОДП – Сливен; обвинителен акт по ДП № 43 „ИП“/16 г. на ОД на МВР – Сливен; присъда по НОХД № 243/2018 г. на Окръжен съд – Сливен, справка за движението на същото, решение по ВНОХД № 210/2019 г. на Апелативен съд – Бургас; решение № 134/16.11.2020 г. по КНД № 490/2020 г. на ВКС, II н.о.; постановления на Апелативна прокуратура – Пловдив, Окръжна прокуратура – Стара Загора и ВКП; присъда по НОХД № 279/2019 г. на Окръжен съд – Стара Загора, решение по ВНОХД № 589/2019 г. на Апелативен съд – Пловдив, решение по н.д. № 251/2020 г. на ВКС, III н.о.; протоколи за претърсване и изземване и протокол за личен обиск на лице от 23.03.2018 г.

Установената фактическа обстановка води съдебните инстанции до извод за осъществени от двамата подсъдими от обективна и субективна страна престъпният състав на чл. 278, ал.6 от НК. Това е така, тъй като всеки от тях поотделно, на 23.03.2018 г. в гр.Нова Загора, П.С. - в жилище на адрес ул. „П.Б.“ № ... (предметите описани подробно в обвинителния акт, присъдата и комплексна съдебно-оценителна, нумизматично-археологическа експертиза от 29.11.2018г.), а М.С. - в жилище на адрес: ул. „Б.М.“ № ... (предметите описани подробно в обвинителния акт, присъдата и комплексна съдебно-оценителна, нумизматично-археологическа експертиза от 05.03.2019г.), е държал повече от

три археологически обекта, представляващи движими културни ценности, които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред.

От обективна страна най-напред е изпълнено изискването обектите да са повече от три – П.С. е държал 100 предмета, а М. – 50. Всеки от подсъдимите е упражнявал фактическа власт върху установените вещи в дома си, находящ се на посочените адреси в гр. Нова Загора. Жалбоподателите неправилно възразяват и разсъждават върху квалифициращ признак „големи размери“, тъй като съставът на престъплението не го предвижда, а изисква предметите да са повече от три.

Изводът, че предметите, представляващи археологически обекти, са именно на всеки от подсъдимите, а не на някое от лицата, които също обитават процесните адреси, правилно е обоснован на показанията на свидетелите Н., М., К., от които се установява интересът към културни ценности именно на двамата подсъдими, а не на членове на техните семейства. В тази насока са и обясненията на подсъдимите, които не отричат интереса си към нумизматика и археология, а П.С. заявява, че се занимава с хобито си и е колекционер. Ето защо е неоснователно възражението им, че не е установено по несъмнен начин, че инкриминираните вещи са техни.

Правилно съдът е посочил, че за обективната съставомерност на деянието е без значение придобивният способ, по който предметите са се озовали у подсъдимите, целта на държането, неговата продължителност и т.н. Придобиването по възмезден начин или наследяване, държането им от лицата за продължителен период от време, не водят до отпадане на наказателна отговорност, след като не са изпълнени нормативните изисквания. Престъплението е на просто извършване и това, че на конкретната дата изброените неидентифицирани и нерегистрирани по изискуемия ред предмети – археологически обекти са били във фактическата власт на всеки от подсъдимите, е достатъчно да активира състава на престъплението.

Основни възражения на подсъдимите срещу правилното тълкуване и прилагане на материалния закон са, че те не държат инкриминираните вещи по см. на чл.67 и чл.68 от Закона за собствеността, тъй като са техни собственици, а предметите не са „археологически обекти“, тъй като няма доказателства да са открити при теренни проучвания, както изисква чл.147 от Закона за

културното наследство. Освен това, те не намират нормативно задължение, а само законова възможност да поискат идентификация и регистриране на собствените си предмети. Тези възражения се основават на собствен прочит на законите и отдаване на желано от тях значение на нормите, които в действителност нямат.

Наказателният кодекс не използва глаголът „държи“ във вещно-правния смисъл, който той има в Закона за собствеността. В НК е инкриминирано „държане“ като упражняване на фактическа власт върху вещи в даден момент, без да са изпълнени законовите изисквания това държане да е правомерно. Дали лицата, които имат фактическата власт върху определени предмети ги държат правомерно и дали са държатели,

владелци, или собственици спрямо вещите, определят правните норми, а не желанието или разбирането на държателите. Когато държането е неправомерно, терминологията на Закона за собствеността е неприложима.

Правомерното упражняване на фактическа власт върху археологически обекти е регламентирано с разпоредбите на Закона за културното наследство и подзаконовите актове по неговото прилагане, вкл. към инкриминираната дата - Наредба № Н-3/03.12.2009г. на министъра на културата. По смисъла на чл. 2а, ал.1 от ЗКН, културните ценности, археологически обекти по смисъла на чл. 146, ал. 1, произхождащи от територията и акваторията на Република България, са публична държавна собственост. Законът регламентира и режим на частна собственост върху културни ценности, вкл. археологически обекти, в ал.3 на същия текст - правото на собственост върху които е придобито от физически или юридически лица чрез правна сделка, по давност или чрез други придобивни способи и които не представляват публична държавна или общинска собственост. Възраженията на подсъдимите неоснователно претендират тъждество между тяхното държане и посочената от закона възможност за частна собственост върху археологически обекти. Те биха могли да притежават културни ценности при наличие предпоставките по чл.2а, ал.3 от ЗКН, ако са доказали правата си на собственик или държател върху съответните предмети по установения в законодателството ред – чрез извършена идентификация и регистрация.

Чл. 146, ал.1 от Закона за културното наследство определя за

археологически обекти всички движими и недвижими материални следи от човешка дейност от минали епохи, намиращи се или открити в земните пластове, на тяхната повърхност, на сушата и под вода, за които основни източници на информация са теренните проучвания. Тази норма неправилно се тълкува от подсъдимите, като сочат, че за да е един предмет археологически обект, той трябва да е открит единствено при теренни проучвания и след като техните предмети не е доказано да са открити така, то не са археологически обекти. Законът не лимитира по никакъв начин откриването на археологически обекти и не сваля защитата си от обекти, които не са открити при теренни проучвания. Такъв смисъл не следва и от сочената от подсъдимите норма на чл.147 от ЗКН, която регламентира законосъобразното „търсене“ (издирване и изучаване) на археологически обекти, но не премахва статутът на такива, които не са открити при теренно проучване. Този извод следва от тълкуването на чл.160, вр. чл.93-95 от ЗКН, който предвижда други способи за откриване на археологически обекти – случайно откриване или намиране, като задължава в 7-дн срок да бъде уведомен най-близкия музей, в противен случай лицето не може да има права на собственик върху вещите, включително и по давност.

Процесните предмети, държани от подсъдимите, несъмнено са археологически обекти по смисъла на чл.146, ал.1 от ЗКН и са културни ценности от категорията на археологическите, тъй като свидетелстват за епохи и цивилизации, които са обект на археологията. Това следва от тълкуването и анализа на съдържанието на чл.7, ал.1; чл.9; чл. 42; чл. 51; чл. 52 и чл. 53 от ЗКН и заключенията на вещото лице И., че инкриминираните предмети представляват материално свидетелство на човешко присъствие и дейност от минали епохи, което е от значение за индивида, общността или обществото и същите имат научна и културна стойност. Естеството на даден предмет като археологически обект се определя от значение му, от информацията, която носи и от това, че представлява следа от човешка дейност от минали епохи, а не от начина на намирането му. За археологически обекти правилно са приети и намерените в домовете на подсъдимите части от предмети, както и повредени такива, за което дава основание нормата на чл. 7, ал.3 от Закона за културното наследство

Налице е и следващият обективен признак на престъпния състав –

подсъдимите не са идентифицирали и регистрирали държаните археологически обекти. Редът за идентификация и регистрация на движимите културни ценности, в т.ч. и на археологическите обекти, е регламентиран в чл.96-107 от ЗКН. Идентификацията е дейност, чрез която се определя дали дадено нематериално или материално свидетелство съответства на критериите за културна ценност, както и неговата класификация и категоризация по реда на ЗКН. Извършва се от националните и регионалните музеи самостоятелно или съвместно с други научни или културни организации и висши училища, от специална комисия, назначена от директора на музея. Процедурата започва по искане на заинтересованото лице, към което се прилага документ, удостоверяващ правото на собственост или държане и декларация за произхода и способа за придобиването на вещта. За извършената идентификация се съставя експертно заключение и се издава удостоверение от директора на музея, което се вписва в съответен регистър и се определя дали съответния обект представлява културна ценност. Процедурата по идентификация и регистрация е детайлизирана в Наредба № Н-3/03.12.2009 г. за реда за извършване на идентификация и водене на регистъра на движими културни ценности, като в чл.4, ал.1 и чл.5 е посочено, че на идентификация подлежат движими вещи, които могат да се определят като културна ценност, както и монети и монетовидни предмети, върху които физически или юридически лица са установили фактическа власт след влизането в сила на ЗКН; както и такива, датирани преди 1800 г., и тези след 1800 г., които имат принос и значение за човешката история. В чл.20, ал.1 и чл.21, ал.4 от Наредбата е посочено, че регистърът на движими културни ценности се води в Министерството на културата, а при вписване в него всяка културна ценност или колекция получава регистрационен номер, чиито цифри показват годината на вписване, поредността на същото за годината, партидният номер и номера на категорията. Регламентирани в чл.22 и чл.23 са случаи на служебно вписване, възможност за физически лица да поискат вписване в регистъра, предвидено е задължение за приобретателя при промяна на собствеността върху регистрирана културна ценност или колекция да уведоми Министерство на културата или съответния музей за отразяване на обстоятелството в регистъра.

Няма спор по делото, че подсъдимите и/или техни близки не са подавали заявления за идентификация и регистрация на културни ценности, каквото те

считат само за законова възможност, но не и задължение. Основание за извода си намират в сочената от тях норма на чл.97, ал.3 от ЗКН, според която физически и юридически лица, притежаващи вещи или колекции от вещи, които могат да се определят като културни ценности, **може** да поискат тяхната идентификация по реда на чл. 96, ал. 2. Така изписана нормата не предоставя избор на физическите лица, притежаващи културни ценности дали да ги идентифицират, а определя процедурния ред, по който това да бъде извършено. Единственото изключение от задължението за идентификация и регистриране, е регламентирано в чл. 97, ал. 6 от ЗКН и се отнася за предмети, внесени на територията на страната, с произход от други държави, когато са придружени с документ за произхода и за способа на придобиването им, каквито процесните не са. Дори и да са придобили предметите чрез наследяване или закупуване преди 2007г. и 2008г., както твърдят без да представят доказателства, законът ги задължава да идентифицират и регистрират движими археологически обекти. Окръжният съд основателно е посочил в тази насока регламентацията в ПЗР на ЗКН на тази процедура за движими археологически обекти и археологически паметници на културата, фактическа власт върху които е установена до влизане в сила на ЗКН (10.04.2009г.). Такива предмети подлежат в едногодишен срок от влизане в сила на закона на задължителна идентификация и регистрация като движими културни ценности по реда на § 5 от ПЗР на ЗКН, чрез подаване на искане с приложена декларация, в която са описани вещите, произхода им и способа за тяхното придобиване. Това важи и за монети и монетовидни предмети - § 6 от ПЗР на ЗКН.

Посочените норми водят до извод за неоснователност на възраженията на подсъдимите, че намерените у тях и иззети предмети не са археологически обекти, а „артефакти“, а те като собственици не са били длъжни да проведат процедура по идентифициране и регистрация. Въззивната инстанция споделя изводът на контролирания съд, че съставът на инкриминираното престъпление по чл.278, ал.6 НК е осъществен от обективна страна и от двамата подсъдими-жалбоподатели, тъй като всеки от тях, на посочената дата и място, е държал повече от три предмета, представляващи археологически обекти, неидентифицирани и нерегистрирани по съответния ред. Окръжният съд е тълкувал и приложил правилно материалния закон.

Неоснователно е и възражението на жалбоподателите за наличие на основание за оправдаването им и прекратяване на делото – *non bis in idem*. Това възражение също е било предмет на разглеждане от окръжния съд и отново е получило мотивиран и правилен отговор. Освен, че обвиненията по посочените дела са с различна фактическа рамка, инкриминират деяния извършени по различно време - това по НОХД № 243/2018 г. на ОС – Сливен е на 22.03.2016 г., а по настоящото дело е на 23.03.2018 г., експертите И. и Т. са обосנוвали становището си, че вещите, за които са повдигнати обвинения по двете дела са различни. Досъдебно производство № 21 „БОП“/2007 г. на ОД на МВР – Сливен е било водено срещу лица, между които е бил подсъдимия М.С., но не и неговия брат П.. След като е прекратено наказателното производство с прокурорско постановление, издадените в последствие наказателни постановления на министъра на културата са отменени на процесуално основание без да има произнасяне по същество дали лицата са извършили административни нарушения по отношение на иззетите предмети. Вещите лица И. и Т. по назначената от първоинстанционния съд експертиза са стигнали до извод, че незначителна част от предметите по настоящото дело и иззетите по ДП № 21 „БОП“/2007 г. имат единствено сходство в наименованието. Основната част от предметите не припокриват такива, които са върнати на подсъдимите през м.02.2010 г. от РИМ – Сливен след отмяна на наказателните постановления, издадени от Министъра на културата. Административно-наказателните дела са касаели деяния, извършени преди 2009 г., а настоящото обвинение е за държане на археологически обекти на 23.03.2018 г. Основателно съдът е посочил, че дори и някои от вещите да са от върнатите на подсъдимите лица през м. февруари 2010 г. (доколкото вещите лица сочат сходство в наименованието за няколко предмета без да могат да ги съпоставят поради липса на описание в документите от 2008-2010 г.), след връщането на предметите през м.февруари 2010 г. всеки от подсъдимите е бил длъжен да предприеме действията по влезлия в сила на 10.04.2009г. Закон за културното наследство по идентификация и регистрация на археологическите обекти културни ценности.

Ето защо въззивната инстанция също намира, че не е налице забраната едно лице да бъде наказано два пъти за едно и също деяние. Липсва фактическа идентичност на двете обвинения както с оглед датите на деянията,

така и с оглед предметите, за които се отнасят съответните производства; липсва идентичност между обвинението по настоящото дело и тези, за които подсъдимите са имали издадени наказателни постановления от Министъра на културата през 2009 г.

Престъпният състав на чл.278, ал.6 НК е осъществен и от субективна страна. Всеки от подсъдимите от дълги години има интерес към старинни предмети, демонстрират много добро познаване на нормативната уредба на отношенията, свързани с археологически обекти, старинни монети и изобщо културни ценности, включително законоустановения ред за идентификация и регистрация на археологически обекти и предвидената наказателна отговорност за държане на такива предмети без да е изпълнена тази процедура. Въпреки това, те са държали откритите в домовете им предмети без да предприемат действия за идентификацията им и регистрация. Към спазване на установения от закона ред не са ги мотивирали дори водените срещу тях наказателни производства от общ и административен характер. Всеки от тях е съзнавал общественотоопасния характер на деянието, предвиждал е неговите общественотоопасни последици и е искал тяхното настъпване. И двамата са извършили престъпленията с пряк умисъл по смисъла на чл.11, ал.2 от НК, както правилно е приел първоинстанционният съд.

Въпреки, че стойността на предмета на престъплението по чл.278, ал.6 от НК не е елемент от фактическия състав, съдът е оправдал двамата подсъдими касателно общата стойност на инкриминираните вещи - П.С. – над 819 лв. до 820 лв., а М.С. - в частта относно общата стойност над 660 лв. до 670 лв. поради погрешно изчислени суми в обвинителния акт. Различията идват от това, че на подс. П.С. е не е повдигнато обвинение за една монета Османска империя на стойност 1 лев, а на М.С. не е повдигнато обвинение за метално гюле на стойност 10 лв. Тези предмети не са археологически обекти, според експертите, а срещу оправдателната част на присъдата няма протест.

Окръжният съд е съобразил при определяне на наказанието най-напред предвиденото в особената част на наказателния кодекс за извършеното – до шест години лишаване от свобода и глоба от три хиляди до петнадесет хиляди лева, с възможност за конфискация до една втора от имуществото на виновния, както и лишаване от права по чл.37, ал.1, т.6 и 7 от НК.

Правилно за двамата подсъдими е прието наличие на отегчаващо обстоятелство, свързано с многобройността на държаните предмети, значително надхвърляща изискуемата от състава три археологически обекта – 100 предмета е държал П.С., 50 М.С..

Обективно са отчетени и смекчаващи обстоятелства – необремененото им минало (П.С. е реабилитиран по право), както и напредналата възраст на двамата братя.

Поради балансираната тежест на наличните смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства, обществена опасност на престъпленията и на личностите на подсъдимите, които не са завишени, липсата на изключителни по характер или многобройни смекчаващи обстоятелства, които да правят и най-лекото предвидено наказание несъразмерно тежко за извършеното, окръжният съд правилно е приел, че наказанията за всеки от подсъдимите следва да бъдат определени при условията на чл.... от НК в размер около средния предвиден – три години лишаване от свобода.

Тъй като по делото не са събрани доказателства за доходи, имущество и трудова заетост на подсъдимите, съдът правилно е наложил на всеки от тях наказанието глоба в минималния предвиден размер от по 3000 лв., като не е наложил факултативно предвидените конфискация и лишаване от права да заемат определена държавна или обществена длъжност, професия или дейност (тъй като те нямат такива). Срещу определените наказания няма подаден протест, поради което не могат да бъдат завишени по размер, нито да бъдат наложени допълнителни по вид.

Окръжният съд е приел, че за постигане целите на наказанието и преди всичко за поправянето на подсъдимите не е наложително наказанието лишаване от свобода да бъде ефективно изтърпяно, като е отложил изпълнението за всеки от тях за изпитателен срок от по пет години. Поради липса на протест положението им не може да бъде отежнено, но предвид възрастта им, необремененото съдебно минало, обществена опасност на всеки от тях, въззивната инстанция намира и това решение за правилно. Наказанията са определени при спазване на законовите правила за индивидуализация, отговарят на критериите за съразмерност и справедливост и ще спомогнат за постигане в пълна степен на целите, които законът възлага на наказателната

репресия.

Не е налице основание и за намаляване размера на наложеното наказание лишаване от свобода. Многобройността на държаните предмети, упоритостта в отричането на подсъдимите на правовия ред в отношенията към археологически обекти показват, че намаленото наказание би представлявало неоправдано снизхождение.

Законосъобразно и правилно, на основание чл. 278, ал. 7 от НК съдът е постановил отнемане в полза на държавата на предмета на двете престъпления – археологическите обекти, представляващи движими културни ценности, подробно описани в присъдата.

Също в съответствие със закона, на основание чл. 53, ал. 2, б. „а” от НК съдът е отнел в полза на държавата веществени доказателства, които не са включени в обвинението (поради което не могат да бъдат отнети по специалната норма на чл.278, ал.7 НК), но чието притежаване е забранено, тъй като също са археологически обекти, които не са идентифицирани и регистрирани по законовия ред - 2бр. фрагменти от боздуган, фрагмент от пръстен, 8 броя фрагменти от пръстени и фибули, фрагмент, част от пръстен.

Законът е спазен и с постановяването предметите, които според вещото лице не са археологически обекти, да бъдат върнати на подсъдимите - монета 5 стотинки, монета за накит Османска империя Султан Абдул Хамид I, 9 оловни тежести за рибарска мрежа, оловен куршум, метално гюле.

Като последица от признаването на подсъдимите за виновни по предявените обвинения, на основание чл. 189, ал.3 от НПК в тяхна тежест са възложени направените в хода на досъдебното производство разноси за доказване на обвинението на всеки от тях, тъй като са извършени отделни експертизи за изследване на предметите от домовете на всеки от подсъдимите. Разноските от съдебното производство правилно са възложени по равно на двамата. Във въззивното съдебно производство разноси не са направени.

В заключение: при извършената цялостна служебна проверка на обжалваната присъда, въззивната инстанция не констатира допуснати от

първоинстанционния съд нарушения на процесуални правила, ограничаващи правото на защита, както и неправилно приложение на материалния закон, които да налагат нейното отменяне или изменение. Присъдата е обоснована на събраните доказателства, правилна и законосъобразна, поради което следва да бъде потвърдена изцяло.

Подадените жалби са неоснователни и като такива не могат да доведат до претендираните правни последици.

С оглед на изложеното и на основание [чл.338 от НПК](#), Бургаският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА присъда № 5/22.04.2021г., постановена по НОХД № 601/2019г. по описа на Сливенския окръжен съд.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване и протестиране пред Върховния касационен съд на Р България в петнадесет дневен срок от получаване на съобщенията за изготвянето му.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____